

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 19 listopada 2014 r.

Poz. 5976

UCHWAŁA NR XXXVIII/316/2014 RADY GMINY PIETROWICE WIELKIE

z dnia 24 października 2014 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2014 – 2017”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 czerwca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013r., poz. 594 z późn. zm.), oraz art. 87 ust. 3 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 96, poz. 959 i Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 50, poz. 362, Nr 126, poz. 875, z 2007 r. Nr 192, poz. 1394, z 2009 r. Nr 31, poz. 206 i Nr 97, poz. 804) po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na wniosek Wójta Gminy Pietrowice Wielkie

Rada Gminy Pietrowice Wielkie uchwała

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Opieki nad Zabytkami dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2014–2017”, zaopiniowany pozytywnie przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pietrowice Wielkie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Zastępca Przewodniczącego Rady Gminy

Piotr Bajak

Załącznik
do Uchwały Nr XXXVIII/316/2014
Rady Gminy Pietrowice Wielkie
z dnia 24 października 2014r.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2014 - 2018

Pietrowice Wielkie
24 października 2014 r.

SPIS TREŚCI

1. Wstęp	3
2. Podstawa prawna	3
3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce	4
3.1. Definicje podstawowych pojęć z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami.	4
3.2. Uwarunkowania prawne	6
3.3. Opieka nad zabytkami jako zadanie własne gminy	8
4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.	9
4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad nimi	9
4.2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego do 2020 roku	10
4.3. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego do 2020 roku	12
4.4. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020)	13
4.5. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014 – 2017	15
4.6. Strategia Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2014-2020	16
5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego	16
5.1 Program Rozwoju Lokalnego	16
5.2 Plany odnowy miejscowości	17
5.3 Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego	17
5.4 Zmiana studium uwarunkowań i planowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie	57
5.5 Program Ochrony Środowiska na lata 2009 -2012	58
6. Zasoby oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Pietrowice Wielkie	59
6.1. Zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego	65
6.2. Zabytki archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego	66
6.3. Zabytki ruchome	67
6.4. Dziedzictwo niematerialne, miejsca pamięci	67
6.5. Zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków	67
6.6 Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy	73
7. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń	73
8. Założenia programowe	74
8.1. Priorytety	74
8.2. Kierunki działań i zadania	74
9. Instrumentarium realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie	76
9.1. Instrumenty prawne	76
9.2. Instrumenty finansowe	77
9.3. Instrumenty koordynacji	77
9.4. Instrumenty społeczne	77
9.5. Instrumenty kontrolne	77
10. Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie	77
11. Źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami	77

1. Wstęp

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003, Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek sporządzenia programu opieki nad zabytkami. Mówi o tym artykuł 87 ustawy. Głównym beneficjentem realizacji programu jest społeczność lokalna, która bezpośrednio powinna odczuć efekty jego wdrażania. Dotyczy to nie tylko właścicieli i użytkowników obszarów i obiektów zabytkowych, ale również wszystkich mieszkańców.

Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały, gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. Będzie służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Program opieki nad zabytkami ma pomóc w aktywnym zarządzaniu zasobem stanowiącym dziedzictwo kulturowe gminy. Wskazane w programie działania są skierowane na poprawę stanu zabytków, ich rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców i turystów. Gminny program opieki nad zabytkami, m.in. poprzez działania edukacyjne, ma też budzić w lokalnej społeczności świadomość wspólnoty kulturowej, roli i znaczenia lokalnych wartości i wspólnych korzeni. Wspólna dbałość o zachowanie wartości kulturowych wzmacnia poczucie tożsamości, wspiera identyfikację jednostki z tzw. małą ojczyzną.

Stworzenie programu opieki nad zabytkami stanowi także istotny czynnik w upowszechnianiu wiedzy i pomocy skierowanej do właścicieli zabytków w dbaniu o ich dobrą kondycję. Gmina nie stanie się atrakcyjna dla turystów, jeżeli jej zabytki będą zaniedbane, bądź niewłaściwie promowane czy eksponowane. To niepowtarzalny urok zadbanej domów, zabytki architektury sakralnej i wielokulturowość stanowią osobliwy charakter naszej gminy.

Gminny program opieki nad zabytkami jest opracowywany na 4 lata. Z realizacji programu Wójt gminy co dwa lata sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy. Kolejne sporządzane programy opieki powinny uwzględniać pojawiające się nowe uwarunkowania prawne i administracyjne, zmieniające się warunki społeczne, gospodarcze i kulturowe, nowe kryteria oceny i aktualny stan zachowania zasobu oraz prowadzone okresowo oceny efektów wdrażania obowiązującego programu.

2. Podstawa prawna

Podstawą prawną sporządzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie są przepisy wynikające z ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.). Ustawa ta wprowadziła obowiązek sporządzania przez gminy gminnych programów opieki nad zabytkami. Zgodnie z art. 87 wymienionej ustawy wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. Gminny program opieki nad zabytkami jest uchwalany przez Radę Gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określiła główne cele gminnych programów opieki nad zabytkami, do których należą:

- włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;

- uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
- zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
- wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
- podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
- określenie warunków współpracy w właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
- podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Program opieki nad zabytkami jest dokumentem uzupełniającym w systemie planowania. Wyznacza cele i określa instrumentarium służące do ich osiągnięcia.

3. Uwarunkowania prawne ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce

3.1. Definicje podstawowych pojęć z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami.

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami definiuje pojęcie zabytku, wprowadza pojęcia ochrony i opieki nad zabytkami.

Zabytek jest to nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich część lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki lub zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.

Zabytki pogrupowano w trzech kategoriach jako zabytki nieruchome, ruchome i archeologiczne. W myśl ustawy ochronie i opiece podlegają (bez względu na stan zachowania):

1. zabytki nieruchome będące, w szczególności :
 - a) krajobrazami kulturowymi,
 - b) układami urbanistycznymi i zespołami budowlanymi,
 - c) dziełami architektury i budownictwa,
 - d) dziełami budownictwa obronnego,
 - e) obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,
 - f) cmentarzami,
 - g) parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,
 - h) miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji;

2. zabytki ruchome będące, w szczególności :

- a) dziełami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,
- b) kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,
- c) numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,
- d) wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznej dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,
- e) materiałami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 642),
- f) instrumentami muzycznymi,
- g) wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,
- h) przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji ;

3. zabytki archeologiczne będące, w szczególności :

- a) pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,
- b) cmentarzyskami,
- c) kurhanami,
- d) relikwiami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.

Ponadto „Ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej” (art. 6.2 ustawy).

Ochrona zabytków polega, w szczególności, na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu :

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,
- 2) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 3) udaremnienie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,
- 4) przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,

5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,

6) uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

Opieka nad zabytkami (art. 5 ustawy) sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega, w szczególności, na zapewnieniu warunków :

1) naukowego badania i dokumentowania zabytku,

2) prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,

3) zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,

4) korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,

5) popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.

3.2. Uwarunkowania prawne.

Zabytki zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela (art.5, art. 6 ust. 1 i art.86 Konstytucji RP). W myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami art. 7 (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zmianami) formami ochrony zabytków są :

- wpis do rejestru zabytków,

- uznanie za pomnik historii,

- utworzenie parku kulturowego,

- ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Zabytki znajdujące się na terenie województwa wpisuje do rejestru zabytków Wojewódzki Konserwator Zabytków. Wpisu do rejestru można dokonać z urzędu, bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomości lub wieczystego użytkownika gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru można również wpisać otoczenie zabytku wpisanego do rejestru, a także nazwę geograficzną, historyczną lub tradycyjną tego obiektu. Podobna procedura dotyczy zabytków ruchomych, Rejestr Zabytków Ruchomych prowadzi także Wojewódzki Konserwator Zabytków. Sposób rejestracji zabytków reguluje w/w ustawa oraz Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2011 r., Nr 113, poz. 661).

Na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, w drodze rozporządzenia, może uznać za pomnik historii zabytek nieruchomy wpisany do rejestru lub park kulturowy, przedstawiający szczególną wartość , określając jego granice.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, taki wniosek może złożyć po uzyskaniu opinii Rady Ochrony Zabytków.

Rada Gminy, w porozumieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, na podstawie uchwały, może utworzyć park kulturowy w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zabezpieczenia wyróżniających się krajobrazowo terenów z obiektami nieruchomymi charakterystycznymi dla danej miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej. W uchwale winny się znaleźć : nazwa parku kulturowego, jego granice, sposób ochrony, a także zakazy i ograniczenia. Po uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, wójt sporządza plan ochrony parku kulturowego, a następnie ów plan zatwierdza Rada Gminy. Inną formą ochrony obiektów i obszarów zabytkowych są postanowienia w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, którego projekt konsultowany jest z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Realizacja zadań w dziedzinie kultury i ochrony zabytków jest ustawowym zadaniem samorządów. Reguluje te kwestię art. 7 ust. 1, pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1591), dokument określa zadania własne gminy: „zaspakajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad nimi”.

Kolejnym dokumentem planistycznym w gminie jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które wykonuje się obligatoryjnie dla całości gminy, lecz nie jest powszechnie obowiązującym przepisem gminnym (art. 6 ust.7), a jedynie wewnętrznym zobowiązaniem władz gminy, czyli tzw. aktem kierownictwa wewnętrznego. Zgodnie z ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym priorytetem studium jest określenie polityki przestrzennej gminy (art. 6 ust. 1) ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z przepisów szczegółowych odnośnie występowania obiektów i terenów chronionych. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego powinien zawierać ochronę :

- zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia,
- innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków,
- parków kulturowych.

W myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami każda gmina prowadzi Gminną Ewidencję Zabytków, która stanowi podstawę do sporządzenia Programu Opieki nad Zabytkami. Ewidencja ta jest prowadzona jako zbiór kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy, objętych Wojewódzką Ewidencją Zabytków art. 21 i 22 w/w ustawy (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568, z późniejszymi zmianami). Sam wpis zabytków nieruchomych do Gminnej Ewidencji Zabytków nie przesądza o formie ich ochrony, jednak obok zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia, stanowi przesłankę do objęcia tych zabytków ochroną w formie zapisu w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Gminna Ewidencja Zabytków w gminie Pietrowice Wielkie stanowiła podstawę do sporządzenia niniejszego programu.

Inne bardzo istotne uregulowania prawne w kwestii ochrony zabytków znajdziemy w następujących dokumentach:

- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz.

1623).

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. 2008 r., Nr 25, poz. 150) i ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2009 r., Nr 151, poz. 1220).

- Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 102, poz.651).

- Ustawa z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 406).

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r., Nr 234, poz.1536).

Ochronę zabytków znajdujących w bibliotekach i muzeach regulują akty prawne :

- Ustawa z dnia 21 listopada 1996 r. o muzeach (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 987).

- Ustawa z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (tekst jednolity Dz. U. 2012 r. poz. 642).

- Ustawa z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 123, poz. 698).

3.3. Opieka nad zabytkami jako zadanie własne gminy

Obowiązki jednostek samorządowych określają zarówno przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r., Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.), jak również ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 1990 r., Nr 16 poz. 95 1568 z późn. zm.).

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa obowiązki oraz kompetencje gminy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami. Obowiązki są określone m.in. w art.22, pkt.4 narzucającym obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków, art.87 regulującym sporządzenie na okres czteroletni gminnych programów opieki nad zabytkami, oraz w art.18 i 19 nakazujących uwzględnianie zapisów tych programów przy sporządzaniu i aktualizacji strategii rozwoju, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania.

Ponadto w nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia z dnia 18 marca 2010 r., która weszła w życie 5 czerwca 2010 r., do art. 19 dodano ust. 1a wskazujący zabytki, których ochrona musi być bezwarunkowo uwzględniona w decyzjach o ustaleniu inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Są to zabytki wpisane do rejestru wraz z ich otoczeniem oraz zabytki nieruchomości, znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.

Dodatkowo w artykułach 5, 25, 26, 28, 30, 31, 36, 71 i 72 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zawarte są szczegółowe określenia obowiązków samorządu dla objętych ochroną zabytków, które są własnością gminy lub są w jej posiadaniu.

Dodatkowo art. 81 i 82 regulują możliwość udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru przez organ stanowiący gminy, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Na podstawie art. 96 istnieje także możliwość, iż wojewoda, na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, gminom i powiatom, a także związkom gmin i powiatów, położonym na terenie województwa.

W Ustawie o samorządzie gminnym, w rozdziale 2, określone są zadania odnoszące się wprost lub pośrednio do ochrony zabytków. Art. 6. 1. mówi, iż do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów, co za tym idzie również opieka nad zabytkami. Art. 7. 1. doprecyzowuje, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, co może się przekładać na działania związane z opieką nad zabytkami w kontekście: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki, zieleni gminnej i zadrzewień, cmentarzy gminnych, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi.

4. Uwarunkowania zewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego.

4.1. Strategiczne cele polityki państwa w zakresie ochrony zabytków i opieki nad nimi.

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004 - 2013 przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 21 września 2004 r. oraz Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004 – 2020 przyjęte w 2005 r. stanowi rządowy dokument tworzący ramy dla nowoczesnego mecenatu państwa w dziedzinie kultury, a w szczególności dla współcześnie pojmowanej polityki kulturalnej państwa, funkcjonującej w warunkach gospodarki rynkowej, a także zbieżnej z interesami Polski i Unii Europejskiej. Podstawowym celem strategii jest działanie na rzecz równomiernego rozwoju kulturalnego regionów w Polsce. Przyjęto następujące priorytety :

1) Aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe, celem poprawy stanu zabytków, ich adaptację i rewitalizację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów. Realizacja tych zadań umożliwi wzrost atrakcyjności regionów, a także wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadaniem dziedzictwem kulturowym.

2) Edukacja i administracja na rzecz ochrony i zachowania dziedzictwa kulturowego. Dokumentem, który służy do wdrożenia Narodowej Strategii Rozwoju Kultury w kwestii materialnej spuścizny kulturowej Polski jest Narodowy Program Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2013”. Program ten jest zgodny z Narodowym Planem Rozwoju (Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r., Dz. U. z 2004 r., Nr 116, poz. 1206) oraz założeniami do Krajowego Programu Ochrony Zabytków. Podstawą do realizacji Narodowego Programu Kultury „Ochrona

Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2013” jest uznanie obszaru dziedzictwa jako wykładnię rozwoju i upowszechniania kultury, a także za potencjał regionów, służący wzrostowi konkurencyjności i promowania regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców.

W Narodowym Programie Kultury „Ochrona Zabytków i Dziedzictwa Kulturowego na lata 2004-2013” wyznaczone zostały strategiczne cele polityki państwa w dziedzinie ochrony zabytków :

- przygotowanie skutecznego systemu prawnego - finansowego wspierania ochrony i opieki nad zabytkami,
- podjęcie prac nad kompleksowym systemem edukacji o tematyce dziedzictwa kulturowego,
- poszukiwanie narzędzi wzmacniających efekty działalności służby konserwatorskiej,
- ograniczenia w dowolnym opiniowaniu konserwatorów poprzez nałożenie na nich odpowiedzialności za postępowanie niezgodne z prawem,
- intensyfikacja ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego, ze szczególnym uwzględnieniem kompleksowej poprawy stanu zabytków nieruchomych.

4.2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego do 2020 roku

Wiodące idee rozwoju

Procesy rozwoju województwa śląskiego są ściśle związane z europejską polityką spójności oraz przeobrażeniami Unii Europejskiej, które są determinowane zachodzącymi zmianami społeczno-gospodarczymi w skali globalnej. Globalizacja i związane z nią zmiany w międzynarodowym podziale pracy, wzrastające znaczenie sektora usług i tworzenia technologii, pogarszająca się sytuacja demograficzna Europy, w tym również województwa śląskiego, przy jednocześnie wzrastającym poziomie urbanizacji i rosnącym znaczeniu miast w gospodarkach regionalnych, wzrastająca presja energetyczna w powiązaniu z wymogami środowiska naturalnego oraz zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi to najważniejsze trendy kształtujące procesy rozwoju regionu oraz tworzenia jego pozycji konkurencyjnej w skali krajowej i międzynarodowej.

Dbając o zrównoważony i harmonijny rozwój województwa śląskiego, należy dążyć do jak najlepszego wykorzystania pozytywnych tendencji zmian oraz przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom, tak by stworzyć warunki dla rozwoju mieszkańców, przedsiębiorstw i organizacji w globalnej konkurencji. Opierając rozwój województwa na jego relacjach z otoczeniem oraz budowaniu jego pozycji w układzie europejskim, a także dążąc do równoważenia funkcji wewnętrznych regionu w procesie jego rozwoju, można wyznaczyć wartości tworzące i kształtujące jego przyszłość. Województwo śląskie posiada cenne i trwałe wartości wymagające podtrzymania, wśród których najistotniejsze to: silna wiara chrześcijańska zakorzeniona w rodzinach i związana z nią tradycja i kultura, więzi międzypokoleniowe, rodzinne, aspiracje życiowe i zawodowe społeczności, etos pracy, aktywność i przedsiębiorczość młodych ludzi, wysokie poczucie przynależności i identyfikacji z „małymi ojczyznami” w warunkach globalnej transgraniczności, dziedzictwo duchowe i materialne regionu.

Dla harmonijnego i zrównoważonego rozwoju województwa śląskiego niezbędna jest także zmiana strategiczna dotycząca wartości tzw. zaprzeczonych, czyli takich, które wymagają podjęcia działań zmierzających do usunięcia barier. Do tego typu wartości wpływających na kształt województwa śląskiego zaliczyć należy: niewystarczającą spójność i integralność terytorialną regionu, słabą integrację systemu transportu i komunikacji, duże zróżnicowanie w dostępności do infrastruktury, postawy zachowawcze, roszczeniowe i ksenofobiczne niektórych grup społeczno-zawodowych i społeczności lokalnych, wykluczenie społeczne, w tym „wykluczenie cyfrowe” oraz bariery mentalne i postawy pasywne w dążeniu do nowoczesności.

Niezwykle istotny będzie także rozwój nowych i cennych dla przyszłości województwa śląskiego wartości, takich jak integracja społeczna, postawy kreatywne i innowacyjne, umiejętność działania w

sieciach współpracy w oparciu o zasady partnerstwa i otwartości. Tworzeniu silnego i nowoczesnego regionu służyć będzie także organizowanie znaczących wydarzeń, w tym kulturalnych, artystycznych i naukowych o randze europejskiej oraz stworzenie nowych przestrzeni i obiektów kultury wysokiej, turystyki i rekreacji, co stanowić będzie czynnik promujący województwo i wpłynie na tworzenie i ugruntowanie pozytywnego wizerunku województwa w świadomości Europejczyków.

Głównymi beneficjentami rozwoju województwa śląskiego są mieszkańcy regionu, których cechuje otwartość, tolerancja, solidaryzm społeczny. Władze publiczne, mając na uwadze rozwój rodziny, tworząc odpowiednie warunki pracy, mieszkania i wypoczynku, zapewniają dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie. Województwo śląskie jest regionem otwartym na otoczenie, atrakcyjnym dla przedsiębiorców i inwestorów, a poprzez rozbudowaną infrastrukturę turystyczną i kulturalną oraz bogate walory przyrodnicze i kulturowe atrakcyjnym także dla turystów. Województwo śląskie jest regionem o wysokim potencjale rozwojowym, rozwiązującym swoje najważniejsze problemy i przełamującym bariery. Opierając rozwój na relacjach z otoczeniem oraz budowie silnej pozycji w zjednoczonej Europie, a także dążąc do równoważenia funkcji wewnętrznych i budowy spójności regionalnej, województwo śląskie organizuje procesy rozwoju, kładąc nacisk na współpracę i współdziałanie społeczności lokalnych w dobrze zorganizowanych i ukształtowanych w wymiarze organizacyjno-gospodarczym obszarach polityki rozwoju. Dzięki temu województwo śląskie jest regionem otwartym na współpracę zarówno w skali krajowej, jak i międzynarodowej, w tym w ramach euroregionów. Powodzenie realizacji planowanych działań oraz osiągnięcie wyznaczonej wizji zależało będzie w głównej mierze od wewnątrzregionalnej organizacji procesów rozwojowych oraz skutecznej współpracy gmin i powiatów, a także wspierania policentrycznego rozwoju struktury osadniczej regionu. Rozwój współpracy na poziomie lokalnym zwiększy możliwości wykorzystania szans płynących z otoczenia, jednocześnie pozwoli na wdrożenie polityki przestrzennej. Dlatego celowe jest organizowanie procesów rozwojowych na poziomie lokalnym w ramach czterech zidentyfikowanych obszarów polityki rozwoju, tj.:

- Środkowego obszaru polityki rozwoju,
- Północnego obszaru polityki rozwoju,
- Południowego obszaru polityki rozwoju,
- Zachodniego obszaru polityki rozwoju (który obejmuje swym zasięgiem naszą gminę).

Osiągnięcie wizji wymaga skoncentrowania działań prowadzonych w regionie w trzech priorytetach:

- (A) Województwo śląskie regionem nowej gospodarki kreującym i skutecznie absorbującym technologie,
- (B) Województwo śląskie regionem o powszechnej dostępności do regionalnych usług publicznych o wysokim standardzie,
- (C) Województwo śląskie znaczącym partnerem kreacji kultury, nauki i przestrzeni europejskiej.

Główne zamierzenia strategiczne dotyczące turystyki i kultury, w zakresie obejmowanym przez Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie :

- wspieranie rozwoju produktów markowych w turystyce, takich jak turystyka biznesowa, miejska, kulturowa, wiejska, pielgrzymkowa, rekreacyjna, uzdrowiskowa, aktywna i specjalistyczna;
- tworzenie infrastruktury rekreacyjnej i aktywnego wypoczynku, w tym szlaków pieszych, tras rowerowych, narciarskich i konnych;
- budowę sprawnego systemu promocji produktów turystycznych w kraju i za granicą, obejmującego zintegrowaną sieć informacji i obsługi turystycznej, z zastosowaniem technik informatycznych;

- identyfikację, ochronę i turystyczne zagospodarowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym promocję i rozwój Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego;
- prezentację ofert promujących walory turystyczne regionu na targach i wystawach krajowych oraz zagranicznych;
- prowadzenie kampanii promocyjnych skierowanych na zewnątrz regionu, m.in. do turystów, inwestorów, i ogólnych kampanii wizerunkowych;
- stworzenie sprawnego systemu informacji regionalnej;
- wdrożenie spójnej strategii promocji regionu, w tym promocji gospodarczej;
- promocję markowych produktów regionalnych, zabytków, terenów o wysokich walorach przyrodniczych i turystycznych, oferty inwestycyjnej;
- organizację imprez i wydarzeń kulturalnych, sportowych czy gospodarczych o zasięgu europejskim;
- wsparcie poprawy warunków instytucjonalnych i materialnych instytucji kultury, środowisk twórczych;
- kształcenie potrzeby uczestnictwa w kulturze i upowszechnienie dziedzictwa kultury narodowej poprzez edukację regionalną i kulturalną;
- promowanie kultury regionu w kraju i poza jego granicami (wojewódzki mecenat);
- wzmocnienie funkcji edukacyjnej oraz podniesienie atrakcyjności ofert muzeów, w tym poprzez wprowadzanie nowoczesnych sposobów prezentacji zasobów muzealnych – multimedialność.

4.3. Plan zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego do 2020 roku

Cele polityki przestrzennej kojarzą strategię rozwoju społeczno-gospodarczego województwa śląskiego z planem jego zagospodarowania przestrzennego. Cele te są bezpośrednio wyprowadzane z priorytetów i celów określonych w „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2015” oraz przekładają odpowiednie zapisy dotyczące rozwoju społeczno-gospodarczego na zagadnienia przestrzennego rozwoju i przekształceń elementów struktury przestrzennej województwa. Cały system celów jest podporządkowany generalnej zasadzie równoważenia rozwoju.

Wśród przyjętych kierunków polityki przestrzennej, znajduje się punkt , istotny z punktu widzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie :

4. Wykreowanie zintegrowanego regionalnego produktu turystycznego

Kierunek będzie realizowany poprzez następujące działania:

4.1 podnoszenie rangi obiektów dziedzictwa kulturowego (uznanie za pomnik historii, wpis na listę światowego dziedzictwa kultury UNESCO), w tym zabytków sakralnych, przemysłowych, rezydencjonalnych, budownictwa drewnianego;

4.2 tworzenie markowych produktów turystycznych, obejmujące między innymi zagadnienia koncentracji działań wokół tych produktów, które mają największą szansę na odniesienie sukcesu rynkowego, w tym na przykład dotyczących:

- turystyki rekreacyjnej, aktywnej i specjalistycznej
- turystyki na terenach wiejskich - organizowanej jako alternatywa wobec form masowej turystyki i oferującej pobyty w gospodarstwach rolnych, imprezy folklorystyczne, ekoturystykę i zwiedzanie obszarów cennych przyrodniczo, w tym parków krajobrazowych,
- turystyki biznesowej i kongresowej – organizowanej w atrakcyjnych przyrodniczo rejonach województwa, uzdrowiskach i sanatoriach, a także w ośrodkach miejskich aglomeracji (targi i wystawy),

- turystyki miejskiej kulturowej - organizowanej ze szczególnym uwzględnieniem turystyki przemysłowej, w tym udostępniania: zabytkowej architektury przemysłowej, starych maszyn, wycofanych z eksploatacji pojazdów (tramwaje, kolejki, parowozy, samochody), nieczynnych kopalń i hut itp.,
- turystyki na obszarze pogranicza i tranzytowej - organizowanej z przejściami do Republiki Czeskiej i Republiki Słowackiej;

4.3 tworzenie tematycznych szlaków turystycznych - obejmujące między innymi zagadnienia turystyki przemysłowej, turystyki miejskiej, pielgrzymkowej, turystyki kulturowej związanej z architekturą drewnianą i architekturą militarną oraz uwzględnieniem promocji ruchu pieszego, samochodowego, rowerowego i turystyki konnej oraz reaktywacji Górnośląskiej Kolei Wąskotorowej.

Wśród wniosków i rekomendacji, znajduje się punkt , istotny z punktu widzenia Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie :

3.3. WNIOSKI DO POLITYKI PRZESTRZENNEJ SAMORZĄDÓW LOKALNYCH

- wskazanie lokalizacji dla parków przemysłowych z wykorzystaniem występujących w gminach terenów poprzemysłowych,
- wyznaczenie stref aktywizacji gospodarczej,
- porządkowanie gospodarki ściekowej i gospodarki odpadami,
- utworzenie centrów konferencyjnych, targowych, wystawienniczych o znaczeniu międzynarodowym (pożądane w aglomeracjach),
- wprowadzenie prawnych form ochrony przyrody w gminach w zasięgu projektowanego systemu obszarów ochrony przyrody,
- tworzenie parków kulturowych w celu ochrony krajobrazów kulturowych oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej.

4.4. Projekt Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 (PROW 2014-2020)

W ramach PROW wspierane są działania z zakresu ochrony i odnowy obiektów i zespołów zabytkowych lub historycznych poprzez wprowadzenie możliwości dofinansowania inwestycji dotyczących odnawiania obiektów zabytkowych, lub charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie oraz związanych z zagospodarowaniem przestrzeni publicznej, pozwoli zachować dziedzictwo kulturowe i specyfikę obszarów wiejskich. Realizacja działania wpłynie na poprawę warunków życia na obszarach wiejskich poprzez zapewnienie dostępu do podstawowych usług, w tym infrastruktury technicznej i kulturalnej, dla ludności zamieszkującej obszary wiejskie. Służą temu punkty:

7.8.2 Poddziałanie: Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej

7.8.2.1 Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego

Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje:

- Odnawianie lub poprawa stanu zabytkowych obiektów budowlanych, służących zachowaniu dziedzictwa kulturowego,

- Zakup obiektów charakterystycznych dla tradycji budownictwa w danym regionie z przeznaczeniem na cele publiczne.

Beneficjenci:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest JST.

Pomoc może być przyznana że jeśli operacja:

- realizowana jest w miejscowości, należącej do:
 - gminy wiejskiej lub
 - gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
 - gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców;
- będzie ogólnodostępna, w tym dostępna dla osób niepełnosprawnych;
- nie ma charakteru komercyjnego;
- jest spójna z dokumentem planistycznym gminy, w przypadku, gdy taki istnieje lub lokalną strategią rozwoju gminy, lub planem rozwoju miejscowości;
- spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;
- realizowana będzie na nieruchomości należącej do wnioskodawcy, lub wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji przez okres związania celem;
- składana jest przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest JST i została zaakceptowana przez tę jednostkę;
- dotyczy obiektu wpisanego do rejestru lub ewidencji zabytków.

7.8.3 Poddziałanie: Inwestycje w tworzenie, ulepszanie lub rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji i kultury oraz powiązanej infrastruktury

7.8.3.1 Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne oraz kształtowanie przestrzeni publicznej.

Beneficjenci

- gmina, instytucja kultury, dla której organizatorem jest JST – w przypadku budowy, przebudowy, modernizacji lub wyposażenia obiektów pełniących funkcje kulturalne,
- gmina – w przypadku kształtowania przestrzeni publicznej.

Pomoc może być przyznana jeśli operacja:

- realizowana jest w miejscowości należącej do:
 - gminy wiejskiej lub
 - gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub
 - gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców.
- będzie ogólnodostępna, w tym dostępna dla osób niepełnosprawnych;
- nie ma charakteru komercyjnego;
- jest spójna z dokumentem planistycznym gminy, w przypadku, gdy taki istnieje lub lokalną strategią rozwoju gminy lub planem rozwoju miejscowości;
- spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji;
- realizowana będzie na nieruchomości należącej do wnioskodawcy lub wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji przez okres związania celem;
 - jest składana przez instytucję kultury, dla której organizatorem jest JST, i została zaakceptowana przez tę jednostkę.

4.5. Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami na lata 2014 – 2017

Zabytki to ślady działalności ludzkiej. Są niezastąpionym źródłem informacji o życiu i działaniach człowieka oraz historycznym rozwoju umiejętności artystycznej i technicznej. Zabytki są zasobami nieodwracalnymi, decydującymi o tożsamości miejsca. Chcąc zachować łączność pomiędzy przeszłymi i przyszłymi pokoleniami, musimy je pielęgnować. Złożoność i interdyscyplinarność działań w tej sferze, w warunkach gospodarki rynkowej, wymaga strategicznego zarządzania zabytkami opartego na długookresowej wizji rozwoju. Narzędziem realizacji strategii opieki nad zabytkami są programy opieki nad zabytkami województwa, powiatu lub gminy.

Tendencje europejskie i polityka państwa skłaniają się do skoncentrowania ochrony i opieki nad zabytkami w regionach jako obszarach najbardziej efektywnych i docelowych miejsc oddziaływania wdrażanych polityk i programów. Projekty kulturalne finansowane z funduszy strukturalnych traktowane są jako inwestycje wpływające na wzrost konkurencyjności regionów dla turystów, inwestorów i mieszkańców. Kultura, w tym zabytki, traktowana jest tym samym jako środek do osiągnięcia celu, jakim jest wspieranie rozwoju regionu, podnoszenie jego atrakcyjności, tworzenie miejsc pracy, generowanie dochodów etc.

Na terenie województwa śląskiego od wieków krzyżowały się główne europejskie trakty handlowe łączące północ z południem - doliną Odry oraz zachód ze wschodem - pasmem nizin położonych wzdłuż północnego przedgórzia Sudetów i Karpat. Takie usytuowanie ziem województwa umożliwiło wielowiekowe kontakty z Europą Południową i Zachodnią, co zaowocowało swoistą mieszanką narodów, kultur i religii. Wielokulturowość ziem województwa przejawia się w dziełach pochodzących z różnych prądów kulturowych oraz w bogactwie kultury duchowej znajdującej odzwierciedlenie w wierzeniach, języku, obrzędowości – jest atutem i szansą rozwoju województwa.

Celem głównym programu jest poprawa stanu zachowania zabytków oraz włączenie zabytków w procesy rozwoju gospodarczego i społecznego województwa z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju.

Program realizuje między innymi cele określone w art. 87 ust. 2 ustawy, takie jak:

1. włączanie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;
2. uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;
3. zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;
4. wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;
5. podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;
6. określanie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;
7. podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką na zabytkami.

Program jest instrumentem realizacji wojewódzkiej strategii działań wobec obiektów zabytkowych zawartej w dokumentach strategicznych. Określa warunki włączania zabytków w procesy gospodarczego rozwoju województwa przy pomocy zróżnicowanych podmiotów gospodarczych. Program nie obejmuje

zakresu działań związanych z ochroną zabytków, wynikających z kompetencji wojewódzkiego konserwatora zabytków, ale jego realizacja będzie wymagała ścisłej współpracy z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

4.6. Strategia Rozwoju Powiatu Raciborskiego na lata 2014-2020

W oparciu o analizę wewnętrznego potencjału powiatu, jego strategicznych wyróżników, procesów zachodzących w otoczeniu, a zwłaszcza potrzeb i oczekiwań podmiotów lokalnych opracowana została wizja rozwoju powiatu raciborskiego sięgająca roku 2020. Wizja odzwierciedla przyszłość powiatu pożądaną przez mieszkańców, odpowiadającą ich aspiracjom; równocześnie, w wizji uwzględniono aspekty związane ze wzmocnieniem pozycji powiatu w otoczeniu.

Sformułowana wizja rozwoju powiatu raciborskiego jest bardzo zróżnicowana i wielopłaszczyznowa. Można powiedzieć, że elementy wizji pozostają pomiędzy sobą w ścisłej zależności. Każdy ze składników wizji w sposób bezpośredni lub pośredni wspomaga osiągnięcie innych elementów i odwrotnie, sam zależy od stopnia realizacji innych punktów. W tym sensie, sformułowaną wizję cechują, pożądane przy podejściu strategicznym, efekty synergii. W nawiązaniu do wizji rozwoju powiatu raciborskiego sformułowano zbiór celów strategicznych oraz odpowiadających im celów szczegółowych.

Cele rozwoju powiatu odzwierciedlają:

stany, które są ważnymi wartościami dla mieszkańców, albo warunkują osiągnięcie takich wartości, procesy, których kształtowanie prowadzi do osiągnięcia ważnych wartości dla mieszkańców.

Cele strategiczne:

- C1. Rozwój gospodarczy powiatu raciborskiego
- C2. Wysokie kompetencje i aktywność mieszkańców powiatu
- C3. Wyróżniające warunki budujące wysoką jakość życia w powiecie
- C4. Silna pozycja powiatu raciborskiego w otoczeniu.

W ramach realizacji powyższych celów powinno się m.in.:

- rozwijać ofertę turystyczną oraz ofertę usług czasu wolnego wykorzystującej walory przyrodniczo-kulturowe powiatu,
- rozwijać społeczeństwo obywatelskie i zaangażowanie mieszkańców w inicjatywy lokalne,
- prowadzić do wysokiej jakości zagospodarowania przestrzennego powiatu przejawiającej się w estetyce i funkcjonalności przestrzeni oraz czystości środowiska przyrodniczego,
- prowadzić do kooperacji samorządów lokalnych powiatu w planowaniu rozwoju, przygotowywaniu projektów, pozyskiwaniu środków unijnych i realizowaniu działań o znaczeniu strategicznym dla rozwoju powiatu i jego gmin,
- integrować działania samorządów lokalnych w przekształcaniu potencjałów powiatu w spójną ofertę dla inwestorów, turystów i potencjalnych mieszkańców.

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie bierze pod uwagę wszystkie wyżej wymienione działania w poszczególnych dokumentach, dotyczących kraju, województwa śląskiego i powiatu raciborskiego.

5. Uwarunkowania wewnętrzne ochrony dziedzictwa kulturowego

Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie wykazuje zgodność z celami wszystkich gminnych dokumentów strategicznych:

5.1 Program Rozwoju Lokalnego:

Cele i kierunki rozwoju gminy

Nadrzędnym strategicznym celem rozwoju Gminy Pietrowice Wielkie jest dalsza poprawa warunków życia mieszkańców i gospodarowania przedsiębiorstw. Należy przy tym zachować zalety położenia, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz wykorzystać dotychczasową różnorodność gospodarczą i kulturową. Gmina dąży do zrównoważonego i trwałego rozwoju funkcji rekreacyjnej, mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej przy zachowaniu wiejskiego jej charakteru.

Określenie szczegółowych celów strategicznych kończy fazę prac nad strategią rozwoju Gminy. Cele realizuje się poprzez podejmowanie konkretnych projektów i programów rozwojowych (zadań). Zadania stanowią drogę prowadzącą do osiągnięcia celów strategicznych. Wymagają zabiegów organizacyjnych, decyzji administracyjnych, mobilizacji społecznej, czasem powołania nowych instytucji, ale przede wszystkim wydatków środków budżetowych i pozabudżetowych.

Gminny Program Ochrony Zabytków Gminy Pietrowice Wielkie jest zbieżny z PRL gminy w następujących celach:

Cel strategiczny IV: Efektywne wykorzystanie zasobów środowiska naturalnego i bogactwa kulturowego dla rozwoju sportu, turystyki i rekreacji oraz podniesienia świadomości ekologicznej.

Cel operacyjny:

- Tworzenie i promocja atrakcyjnych krajobrazowo-przyrodniczo-historycznie ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych
- Inicjowanie działań w kierunku tworzenia usług turystycznych (tj. bazy noclegowej, restauracji, szkół jazdy konnej itp.)

Zadania do realizacji:

- budowa trwałego oznakowania szlaków i ścieżek, oraz pomników przyrody i zabytków.

Cel strategiczny V: Integracja i aktywizacja mieszkańców w celu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i demokratycznego.

Cel operacyjny:

- działania zmierzające do powstania świadomego, aktywnego i otwartego społeczeństwa
- powstanie świadomości posiadanego bogactwa historycznego i kulturowego
- kształtowanie patriotyzmu lokalnego wśród młodzieży

Zadania do realizacji:

- stworzenie regulaminu konkursu dotyczącego historii dawnej i tej niedawnej terenu gminy w różnych grupach wiekowych

5.2. Plany odnowy miejscowości

Plany odnowy miejscowości sołectw Gminy Pietrowice Wielkie zakładają ochronę i odrestaurowanie najcenniejszych zabytków w sołectwach oraz ciągły rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej – zgodne z Gminnym Programem Ochrony Zabytków Gminy Pietrowice Wielkie.

5.3. Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Obowiązuje 11 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla fragmentów miejscowości w gminie, z których każdy posiada zapisy dotyczące ochrony dziedzictwa kulturowego w uchwałach podjętych przez Radę Gminy dnia 23 kwietnia 2009 roku.

Poniżej rozdziały mówiące o poszczególnych miejscowościach, w porządku alfabetycznym:

Amandów

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Amandów nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

2. Na obszarze wsi Amandów nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.
3. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem wg załącznika graficznego:
 - 1) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 175, nr st. w miejscowości 3,
 - 2) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 176, nr st. w miejscowości 4,
 - 3) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 177, nr st. w miejscowości 5,
 - 4) stanowisko archeologiczne, datowane na wczesne średniowiecze, średniowiecze (późne średniowiecze) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 178, nr st. w miejscowości 6,
 - 5) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 179, nr st. w miejscowości 7,
 - 6) stanowisko archeologiczne, datowane na średniowiecze (późne średniowiecze) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 179, nr st. w miejscowości 7,
 - 7) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 180, nr st. w miejscowości 8.
4. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - 1) W granicach wyznaczonej na rysunkach planu strefy „OW” ochrony archeologicznej:
 - a) ustala się konieczność uzgodnienia wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z WKZ w Katowicach,
 - b) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone badaniami archeologicznymi oraz prowadzone pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim,
 - c) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych nie wnikających w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
5. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej obszar dawnych zabudowań folwarcznych, przy ul. Wiejskiej wraz z oficyną i najbliższym otoczeniem zgodnie z rysunku planu.
 - 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się utrzymanie charakteru tradycyjnej zabudowy
 - b) ustala się zachowanie i wyeksponowanie elementów historycznego układu przestrzennego,
 - c) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji obiekty o wartościach zabytkowych,
 - d) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy i istniejącej,
 - e) należy lokalizować nowe obiekty wyłącznie z dachami dwuspadowymi o kącie nachylenia połaci dachowych 400 – 450
 - f) ustala się pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub innymi materiałami małogabarytowymi o fakturze dachówkopodobnej w kolorze czerwonym
 - g) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym,
 - h) należy zachować ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - i) należy zachować zieleń towarzyszącą,
 - j) wskazane jest usunięcie lub przebudowa elementów dysharmonizujących oraz uniemożliwiających ekspozycję wartościowych obiektów zabytkowych,

- k) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych
- l) wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę w tej strefie wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach
- 6. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.
- 7. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej
- 8. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej zabudowania mieszkaniowe, przy ul. Wiejskiej zgodnie z rysunkiem planu.
 - 1) W granicach wyznaczonych na rysunkach planu stref ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zachowanie istniejącej linii zabudowy,
 - b) ustala się utrzymanie charakteru tradycyjnej zabudowy,
 - c) należy dostosować wysokość i gabaryty nowej zabudowy do historycznej zabudowy istniejącej
 - d) należy lokalizować nowe obiekty wyłącznie z dachami dwuspadowymi o kącie nachylenia połaci dachowych 400 – 450 i kalenicą równoległą do linii drogi (układ kalenicowy)
 - e) ustala się pokrycie dachów dachówką ceramiczną lub innymi materiałami małogabarytowymi o fakturze dachówkopodobnej w kolorze czerwonym
 - f) wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę w tej strefie wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach
- 9. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.
- 10. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zieleń parkowa) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej należy uzgadniać z WKZ w Katowicach.

Cyprzanów

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

- 1. Na obszarze wsi Cyprzanów nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
- 2. Na obszarze wsi Cyprzanów zlokalizowane są poniższe stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków:
 - 1) stanowisko archeologiczne wielokulturowe, datowane na epokę kamienia, epokę brązu, okres rzymski (A/Op-396/75, 22.02.1975) – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 40, nr st. w miejscowości 11,
 - 2) osada neolityczna – kultura pucharów lejkowatych, kultura lendzielska (A/Op-3977/75, 22.01.1975) - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 42, nr st. w miejscowości 13.
 - 3. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem archeologiczne wg załącznika graficznego:
 - 1) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit nieokreślone, mezolit nieokreślone, paleolit górny , przemysł grawer. obozowisko – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 32, nr st. w miejscowości 1,

- 2) stanowisko archeologiczne, datowane na mezolit, neolit, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 33, nr st. w miejscowości 2,
- 3) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit górny, przemysł górno - magdaleński, neolit,
I brąz – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 34, nr st. w miejscowości 3,
- 4) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, II – III brąz, kulturę łużycką – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 36, nr st. w miejscowości 7,
- 5) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, II – III brąz, kulturę łużycką, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 37, nr st. w miejscowości 8,
- 6) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epokę kamienną – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 38, nr st. w miejscowości 9,
- 7) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epokę kamienną, kulturę łużycką, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 39, nr st. w miejscowości 10,
- 8) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epokę kamienia, kulturę łużycką, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 41, nr st. w miejscowości 12,
- 9) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 43, nr st. w miejscowości 14,
- 10) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 44, nr st. w miejscowości 15,
- 11) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 45, nr st. w miejscowości 16,
- 12) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 46, nr st. w miejscowości 17,
- 13) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, kulturę łużycką – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 47, nr st. w miejscowości 18,
- 14) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 48, nr st. w miejscowości 19,
- 15) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 49, nr st. w miejscowości 20,
- 16) stanowisko archeologiczne, datowane na kulturę łużycką, III w., kulturę przeworską – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 50, nr st. w miejscowości 4, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 17) stanowisko archeologiczne, datowane na kulturę łużycką, IX - X w. – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 51, nr st. w miejscowości 5, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 18) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 52, nr st. w miejscowości 21, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 19) stanowisko archeologiczne, datowane na mezolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 53, nr st. w miejscowości 22, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 20) stanowisko archeologiczne, datowane na mezolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 54, nr st. w miejscowości 23, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 21) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 55, nr st. w miejscowości 24, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 22) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 56, nr st. w miejscowości 25, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

- 23) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienną – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 57, nr st. w miejscowości 26, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 24) stanowisko archeologiczne, datowane na I okres epoki brązu – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 58, nr st. w miejscowości 27, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 25) stanowisko archeologiczne, datowane na kulturę łużycką – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 59, nr st. w miejscowości 28, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 26) stanowisko archeologiczne, datowane na IV – V w., kulturę przeworską – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 60, nr st. w miejscowości 29, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 27) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 61, nr st. w miejscowości 30, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 28) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 62, nr st. w miejscowości 31. stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 1. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - a) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi
 - b) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
 - c) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
 2. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.
 3. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:
 - 1) budynek mieszkalny przy ul. Młyńskiej 4,
 - 2) budynek mieszkalny przy ul. Janowskiej 76,
 4. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzyskania uzgodnienia WKZ w Katowicach.
 5. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.
 6. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:
 - 1) kapliczka kubaturowa przy skrzyżowaniu ul. Janowskiej 10 i Szkolnej,
 - 2) kapliczka kubaturowa przy ul. Janowskiej 42,
 - 3) kapliczka skrzynkowa na domu przy ul. Janowskiej 39,
 - 4) kościół neogotycki, p.w. Trójcy Świętej wraz z ogrodzeniem oraz figurami na ogrodzeniu, zbudowany w latach 1865-88
 - 5) budynek plebani
 - 6) krzyż kamienny przy ul. Łąkowa 1915 roku,
 - 7) krzyż kamienny przy ul. Szkolnej (koło cmentarza),

- 8) krzyż kamienny przy ul Janowskiej / Polnej,
 - 9) krzyż kamienny na placu przy kościele p.w. Trójcy Świętej,
 - 10) krzyż przy skrzyżowaniu ulic Janowskiej 69 i Ogrodowej z 1905 roku,
 - 11) krzyż przy ul. Janowskiej 1 z 1899 roku,
 - 12) krzyż kamienny przy ul Janowskiej (w polu) z 1909 roku,
7. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzyskania uzgodnienia WKZ w Katowicach.
8. Zakazuje się wprowadzania w przestrzeń w/w stref ochrony konserwatorskiej i w otoczeniu obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków obiektów tymczasowych, takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej.
9. Zakazuje się stosowania materiałów sztucznych typu siding, zakaz budowy ogrodzenia o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych.
10. Zabrania się lokalizowania billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicy gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.
11. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.
12. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej układ wsi tzw. rzędówka oznaczony granicą strefy, zgodnie rysunkiem planu.
- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego oraz poszczególnych elementów tego układu (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrza urbanistycznych i kompozycji zieleni),
 - b) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,
 - c) ustala się utrzymanie charakteru tradycyjnej zabudowy,
 - d) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,
 - e) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,
 - f) należy utrzymać charakter tradycyjnej zabudowy,
 - g) należy podtrzymać funkcje historycznie utrwalone oraz dostosować funkcje współczesne do wartości zabytkowych,
 - h) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,
 - i) należy nowe inwestycje projektować jako uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenu,
 - j) ustala się dla funkcji usługowych powierzchnię użytkową do 100m²,
 - k) należy zachować ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - l) należy zachować zieleń towarzyszącą,
 - m) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
 - n) wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania uzgodnienia WKZ w Katowicach.

13. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

14. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

15. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

16. Strefa „E” ochrony ekspozycji obejmuje granice ekspozycji z punktów widokowych z drogi lokalnej Racibórz – Pietrowice Wielkie oraz z drogi gminnej Pietraszyn - Pietrowice Wielkie w stronę kościoła i panoramy wsi Cyprzanów zgodnie z rysunkiem planu.

1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy „E” ochrony ekspozycji:

- a) ustala się utrzymanie i zachowanie wartościowych elementów krajobrazowo - ekspozycyjnych,
- b) ustala się zakaz lokalizacji nowych zwartych grup zieleni wysokiej, w tym zalesień,
- c) ustala się zakaz lokalizacji naziemnych obiektów kubaturowych i punktowych, w tym infrastrukturalnych mogących zakłócić poprawną ekspozycję układów zabytkowych.

Gródczanki

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. W obszarze wsi Gródczanki zlokalizowany jest dwór wpisany do rejestru zabytków pod nr A/1575/1042/95 z 29.12.1995.

2. Wszystkie prace dotyczące dworu oraz zieleni w obrębie starodrzewu w układzie kompozycyjnym przy dworze należy uzgodnić z WKZ w Katowicach.

3. Na obszarze wsi Gródczanki nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

4. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem archeologiczne wg załącznika graficznego:

1) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-169, nr st. w miejscowości-13,

2) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę brązu - wczesna epoka żelaza (kultura łużycka), materiały prahistoryczne, wczesne średniowiecze - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-170, nr st. w miejscowości-14,

3) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epokę brązu - wczesna epoka żelaza (kultura łużycka), okres wpływów rzymskich (kultura przeworska) - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-171, nr st. w miejscowości-15,

4) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, średniowiecza (późne średniowiecze) - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-172, nr st. w miejscowości-16,

5) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, okres wpływów rzymskich (kultura przeworska) - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-173, nr st. w miejscowości-17,

- 6) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epokę brązu - wczesna epoka żelaza (kultura łużycka), okres wpływów rzymskich (kultura przeworska) - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-174, nr st. w miejscowości-18,
 - 7) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-175, nr st. w miejscowości-19,
 - 8) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-176, nr st. w miejscowości-20,
 - 9) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę brązu - wczesna epoka żelaza (kultura łużycka), wczesne średniowiecze - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-177, nr st. w miejscowości-21,
 - 10) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-178, nr st. w miejscowości-22,
 - 11) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, średniowiecze (późne średniowiecze) - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-179, nr st. w miejscowości-23,
 - 12) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit - obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze-180, nr st. w miejscowości-24
5. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - 1) W granicach wyznaczonej na rysunkach planu strefy „OW” ochrony archeologicznej:
 - a) ustala się konieczność uzgodnienia wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z WKZ w Katowicach,
 - b) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone badaniami archeologicznymi oraz prowadzone pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim,
 - c) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
 6. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynek dawnej straży pożarnej znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie dworu.
 7. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę dotyczące powyższych zabudowań wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.
 8. Obejmuje się ochroną konserwatorską poniższe obiekty sakralne:
 - 1) krzyż kamienny z 1880 roku przy ulicy Wiejskiej,
 - 2) figura Jana Nepomucena przy ulicy Wiejskiej (koło pola).
 9. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.
 10. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.
 11. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z WKZ w Katowicach.

Kornice

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Kornice nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

2. Na obszarze wsi Kornice zlokalizowane są poniższe stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków:

1) stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu datowane na epokę kamienia. Znajduje się około 300 metrów na zachód od majątku i 100 metrów na północ od stawu, na południowym stoku (A/1744/94/98, 31.12. 1998) – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 1, nr st. w miejscowości 4,

2) stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu, wielokulturowe, datowane na epokę kamienia oraz okres średniowieczny; znajduje się na terasie rzeki Psiny – około 450 metrów na zachód od majątku. (A/1745/95/98, 31.12.1998) – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 2, nr st. w miejscowości 11,

3) stanowisko archeologiczne (osada neolityczna) (A/Op-417/75) – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 78, nr st. w miejscowości 14.

3. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem wg załącznika graficznego:

1) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, paleolit górny, neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 77, nr st. w miejscowości 7,

2) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, X – XIII w. – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 79, nr st. w miejscowości 15,

3) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 82, nr st. w miejscowości 18,

4) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 83, nr st. w miejscowości 19,

5) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, neolit, kulturę łużycką, kulturę lendzielską, III brąz – halsztatu – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 84, nr st. w miejscowości 20,

6) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 85, nr st. w miejscowości 21,

7) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, neolit, kulturę łużycką, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 86, nr st. w miejscowości 22,

8) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, X – XIII w – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 87, nr st. w miejscowości 23,

9) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 88, nr st. w miejscowości 24,

10) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 90, nr st. w miejscowości 26,

11) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 91, nr st. w miejscowości 27,

12) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 92, nr st. w miejscowości 28,

13) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 93, nr st. w miejscowości 29,

14) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 94, nr st. w miejscowości 30,

15) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 95, nr st. w miejscowości 31,

16) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 96, nr st. w miejscowości 32,

- 17) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, halsztat, kultura łużycka, X – XIII w. – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 97, nr st. w miejscowości 33,
- 18) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 98, nr st. w miejscowości 34,
- 19) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 99, nr st. w miejscowości 35,
- 20) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit, paleolit, neolit, pradzieje – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 100, nr st. w miejscowości 1, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 21) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit młodszy, przemysł mustierski, paleolit środkowy, neolit, kultura lendzielska, kult. badeńska, kult. łużycka – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 101, nr st. w miejscowości 2, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 22) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienną, mezolit, kulturę karpińską – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 102, nr st. w miejscowości 3, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 23) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, epipaleolit, kulturę magdaleńską – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 103, nr st. w miejscowości 5, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 24) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 104, nr st. w miejscowości 6, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 25) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienną, paleolit górny, neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 105, nr st. w miejscowości 8, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 26) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienną, neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 106, nr st. w miejscowości 9, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 27) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit, neolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 107, nr st. w miejscowości 12, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 28) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 108, nr st. w miejscowości 36, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 29) stanowisko archeologiczne, datowane na mezolit – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 109, nr st. w miejscowości 37, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 30) stanowisko archeologiczne, datowane na paleolit, kulturę tarnowską – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 110, nr st. w miejscowości 38, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 31) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 3, nr st. w miejscowości 39,
- 32) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit, pradzieje – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 4, nr st. w miejscowości 40,
- 33) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 5, nr st. w miejscowości 41,
- 34) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 6, nr st. w miejscowości 42,
- 35) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 7, nr st. w miejscowości 43,
- 36) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 8, nr st. w miejscowości 44,

37) stanowisko archeologiczne, datowane na epokę kamienia – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 9, nr st. w miejscowości 45,

38) stanowisko archeologiczne, datowane na neolit – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 10, nr st. w miejscowości 46.

4. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.

a) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi

b) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków

c) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.

5. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.

6. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:

1) spichlerz dworski z przełomu XVIII i XIX w.,

2) główny budynek folwarczny przy ulicy Spółdzielczej,

7. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.

8. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.

9. Obejmuje się ochroną konserwatorską poniższe obiekty sakralne ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:

1) kapliczka z końca XVIII w. przy ul. Leśnej i I Armii,

2) krzyż kamienny przy ul. Głównej z 1888 roku z dwoma lipami,

10. Wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.

11. Zakazuje się wprowadzania w przestrzeń w/w stref ochrony konserwatorskiej i w otoczeniu obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków obiektów tymczasowych, takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej.

12. Zakazuje się stosowania materiałów sztucznych typu siding, zakaz budowy ogrodzenia o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych.

13. Zabrania się lokalizowania billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicy gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

14. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki

informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

15. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.

16. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z WKZ w Katowicach.

17. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej oznaczoną granicą zgodnie z rysunkiem planu, zespół dawnych zabudowań folwarcznych, przy ul. Spółdzielczej,

- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zachowanie i wyeksponowanie elementów historycznego układu przestrzennego,
 - b) ustala się utrzymanie charakteru tradycyjnej zabudowy,
 - a) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji obiektu o wartościach zabytkowych,
 - b) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,
 - c) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym,
 - d) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,
 - e) należy nowe inwestycje projektować jako uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenu,
 - f) należy zachować ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - g) należy zachować zielen towarzyszącą,
 - h) wskazane jest usunięcie lub przebudowa elementów dysharmonizujących oraz uniemożliwiających ekspozycję wartościowych obiektów zabytkowych,
 - i) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
 - j) wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę w strefie wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach

18. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej oznaczoną granicą zgodnie z rysunkiem planu, zabudowania przy ul. Głównej,

- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zachowanie tradycyjnego charakteru zabudowy,
 - b) ustala się lokalizację nowej zabudowy wyłącznie z dachami dwuspadowymi o układzie symetrycznym.
 - c) wszystkie prace wymagające uzyskania pozwolenia na budowę naruszające tradycyjny charakter zabudowy mieszkaniowej wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach.

19. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

20. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

21. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

22. Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje teren parku dworskiego zgodnie z rysunkiem planu.

1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy „K” ochrony krajobrazu kulturowego:

- a) obowiązuje zakaz lokalizacji nowej zabudowy
- b) należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego, tj. rozplanowanie układu komunikacyjnego, kompozycję wewnątrz urbanistycznych i kompozycję zieleni,
- c) dopuszcza się lokalizację funkcji związanych z rekreacją i sportem,
- d) wszystkie prace w strefie wymagają uzgodnienia z WKZ w Katowicach

Krowiarki

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Krowiarki znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1) pałac w Krowiarkach (wpisany do rejestru pod nr Op-186/55) wzniesiony w 1826r., pałac położony jest w parku krajobrazowym z licznymi okazami starodrzewia oraz drzew egzotycznych.

2) kościół w Krowiarkach p.w. Narodzenia NMP (parafia rzymsko – katolicka) obecny zbudowany w latach 1909-10 na miejscu poprzedniego z roku 1709.

2. Wszystkie prace dotyczące zespołu pałacowego oraz zieleni w obrębie parku i kościoła należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków Katowicach.

3. Na obszarze wsi Krowiarki zlokalizowane są poniższe stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków:

1) Stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu datowane na epokę neolitu, znajduje się ok. 3 km na południowy-zachód od wsi, na północ od szosy Maków – Raków, tuż obok niej (A-1747/97/98, 30.03. 1968) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 78, nr st. w miejscowości 14,

2) Stanowisko archeologiczne wielokulturowe, datowane na epokę kamienia, epokę brązu, okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny, znajduje się ok. 350 m na północ od gorzelni, na stoku wzniesienia opadającego do stawu (A/1748/96/98, 30.03. 1968) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 181, nr st. w miejscowości 5.

4. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem:

1) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 1, nr st. w miejscowości 7,

2) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 182, nr st. w miejscowości 9,

3) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 183, nr st. w miejscowości 10,

4) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 184, nr st. w miejscowości 11,

5) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia, materiały prahistoryczne, średniowiecze (późne średniowiecze) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 185, nr st. w miejscowości 12,

- 6) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 186, nr st. w miejscowości 13,
 - 7) stanowisko archeologiczne datowane na neolit – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 187, nr st. w miejscowości 14,
 - 8) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia, średniowiecze (późne średniowiecze) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 188, nr st. w miejscowości 15,
 - 9) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 189, nr st. w miejscowości 16,
 - 10) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 190, nr st. w miejscowości 17,
 - 11) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 191, nr st. w miejscowości 18,
 - 12) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 192, nr st. w miejscowości 19,
 - 13) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 193, nr st. w miejscowości 20,
 - 14) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia, średniowiecze (późne średniowiecze) – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 194, nr st. w miejscowości 21,
 - 15) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia, materiały prahistoryczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 195, nr st. w miejscowości 22,
 - 16) stanowisko archeologiczne datowane na epokę kamienia – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 196, nr st. w miejscowości 23,
 - 17) stanowisko archeologiczne datowane na wczesne średniowiecze – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 197, nr st. w miejscowości 24.
5. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
- 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,
 - 2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
 - 3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikaających w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
6. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych reliktywów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.
7. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:
- 1) zespół folwarczny przy ulicy Kasztanowej.
 - 2) budynek gorzelni przy ul. Wyzwolenia.
8. Wszystkie prace dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

9. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.

10. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji zabytków wg załącznika graficznego:

- 1) Figura Św. Jana Nepomucena przy ul. Wyzwolenia
- 2) Kapliczka kubaturowa przy ul. Wyzwolenia 11 z XIX wieku
- 3) Kapliczka kubaturowa przy ul. Wyzwolenia 25 z XIX wieku
- 4) Kapliczka kubaturowa przy ul. Wyzwolenia 47 z XIX wieku
- 5) Kapliczka kubaturowa przy ul. Folwarcznej 1 z XIX wieku
- 6) Kapliczka kubaturowa przy ul. Folwarcznej 9 z XIX wieku
- 7) Kapliczka kubaturowa przy ul. Folwarcznej 12 z XIX wieku
- 8) Krzyż kamienny przy ul. Folwarcznej 26 z XIX wieku
- 9) Krzyż kamienny przy ul. Folwarcznej 42 z XIX wieku
- 10) Krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej 3 z XIX wieku
- 11) Krzyż kamienny przy ul. Wyzwolenia z 1885 roku
- 12) Krzyż kamienny przy ul. Wyzwolenia 46 z 1893 roku
- 13) Krzyż kamienny na placu przy kościele p.w. Narodzenia NMP z 1903 roku
- 14) Krzyż kamienny przy rondzie z Pawłowa do Krowiarek z 1845 roku
- 15) Krzyż kamienny przy drodze do Makowa z 1902 roku
- 16) Kaplica cmentarna.

11. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

12. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.

13. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

14. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej zespołu pałacowo-parkowy obejmującą pałac, park, budynek bramy (obrony), mauzoleum, wozownię zgodnie z rysunkiem planu.

- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zakaz lokalizacji nowej zabudowy,
 - b) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego , (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych kompozycji zieleni i charakteru zabudowy),
 - c) należy dążyć do odtworzenia zniszczonych elementów zespołu,
 - d) należy podtrzymać funkcje historycznie utrwalone oraz dostosować funkcje współczesne do wartości zabytkowych zespołu,
 - e) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,
 - f) należy zachować ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - g) należy zachować zielen zabytkową,
 - h) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.

i) wszystkie prace w tej strefie wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach

15. Zakazuje się wprowadzania w przestrzeń w/w stref ochrony konserwatorskiej i w otoczeniu obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków obiektów tymczasowych, takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej.

16. Zakazuje się stosowania materiałów sztucznych typu siding, zakaz budowy ogrodzenia o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych.

17. Zabrania się lokalizowania billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicy gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

18. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

19. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej historycznego układu wsi.

1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:

a) należy zachować historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu,

b) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,

c) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,

d) należy dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły,

e) należy nawiązać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,

j) należy podtrzymać funkcje historycznie utrwalone oraz dostosować funkcje współczesne do wartości zabytkowych zespołu,

f) należy preferować nowe inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu.

g) wszelkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

20. Strefa „E” ochrony ekspozycji obejmuje tereny z punktów widokowych:

1) z drogi Szczyty-Krowiarki w stronę zespołu pałacowo-parkowego i panoramy wsi Krowiarki,

2) z drogi polnej pomiędzy szkołą i cmentarzem w stronę zespołu pałacowo-parkowego,

3) z drogi lokalnej Maków – Krowiarki, w stronę zespołu pałacowo-parkowego i panoramy wsi Krowiarki.

21. W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy „E” ochrony ekspozycji:

1) ustala się zakaz lokalizacji zwartych grup zieleni wysokiej, w tym zalesień,

2) ustala się zakaz lokalizacji naziemnych obiektów kubaturowych i punktowych, w tym infrastrukturalnych mogących zakłócić poprawną ekspozycję układów zabytkowych.

22. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

23. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

24. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Lekartów

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Lekartów zlokalizowane są poniższe obiekty wpisane do rejestru zabytków:
 - 1) Kaplica kubaturowa przy ul. Raciborskiej 20 z 1820r., odnowiona w 1860r., wewnątrz barokowa rzeźba św. Jana Chrzciciela z poł. XVIII w. oraz krzyż pokutny, nazywany "cyrylikiem" (nr rejestru Op-1817/66)
2. Wszystkie prace dotyczące kaplicy należy uzgadniać z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
3. Na obszarze wsi Lekartów nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.
4. Stanowiska archeologiczne zlokalizowane na obszarze objętym planem wg załącznika graficznego:
 - 1) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 63, nr stanowiska w miejscowości - 2; neolit,
 - 2) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 64, nr stanowiska w miejscowości - 4; górny paleolit,
 - 3) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 65, nr stanowiska w miejscowości - 5; górny paleolit, neolit, kult. cer. wstęgowej
 - 4) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 66, nr stanowiska w miejscowości - 6; paleolit, neolit
 - 5) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 67, nr stanowiska w miejscowości - 7; paleolit, neolit, pradzieje
 - 6) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 68, nr stanowiska w miejscowości - 8; epoka kamienia
 - 7) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 69, nr stanowiska w miejscowości - 9; faza C, kult. przeworska
 - 8) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 70, nr stanowiska w miejscowości - 1; paleolit, epoka kamienia – stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 9) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 71, nr stanowiska w miejscowości - 3; neolit, kult. cer. wstęgowej, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 10) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 72, nr stanowiska w miejscowości - 10; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 11) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 73, nr stanowiska w miejscowości - 11; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 12) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 74, nr stanowiska w miejscowości - 12; epoka kamienia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 13) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 75, nr stanowiska w miejscowości - 13; pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
5. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,

2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.

6. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.

7. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:

- 1) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 1,
- 2) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 4,
- 3) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 7,
- 4) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 10,
- 5) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 11,
- 6) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 13,
- 7) budynek mieszkalny przy ulicy Raciborskiej 15,
- 8) świetlica przy ulicy Kolejowej.

8. Wszystkie prace dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

9. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.

10. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:

- 1) Krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej 20,
- 2) Krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej w kierunku Cyprzanowa z 1938r.,
- 3) Krzyż pokutny przy ul. Ogrodowej 9a,
- 4) Kaplica słupowa przy ul. Raciborskiej 1,
- 5) Kaplica słupowa przy ul. Raciborskiej 22.

11. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

12. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej i przy obiektach objętych ochroną konserwatorską zakazuje się:

- 1) wprowadzania obiektów tymczasowych takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej,
- 2) stosowania materiałów sztucznych typu siding, gres, blacha trapezowa i falista,
- 3) budowy ogrodzeń o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych,

4) zabrania się lokalizacji bilbordów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicznych gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

13. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

14. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.

15. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

16. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

17. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Maków

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Maków zlokalizowany jest obiekt wpisany do rejestru zabytków.
 - 1) Kościół w Makowie, p.w. św. Jana Chrzciciela (wpisany do rejestru pod nr Op-619/59) - późnobarokowy, przy ul. Raciborskiej, zbudowany w latach 1777-88.
 2. Wszystkie prace dotyczące kościoła należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
 3. Na obszarze objętym planem zlokalizowane są następujące stanowiska archeologiczne wg załącznika graficznego:
 - 1) osada (stan A) datowana na młodszą epokę kamienia (A/Op-394/75) - obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 261, nr st. w miejscowości 80- stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
 - 2) osada - kultura łużycka (stan E) datowana na młodszą epokę kamienia i epokę brązu (A/Op-395/75) - obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 50, nr st. w miejscowości 37 -stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,
 - 3) stanowisko archeologiczne (stan B) datowane na starszą epokę kamienia (A/Op-413/75) - obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 52, nr st. w miejscowości 39 -stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków,

- 4) osada wielokulturowa (stan C) datowana na młodszą epokę kamienia, okres lateński, okres wpływów rzymskich (A/Op-416/75) - obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 262, nr st. w miejscowości 81- stanowisko archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.
- 5) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 43, nr st. w miejscowości 30, datowane - epoka kamienna
- 6) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 44, nr st. w miejscowości 31, datowane - epoka kamienna
- 7) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 45, nr st. w miejscowości 32, datowane - epoka kamienna, X-XIII w,
- 8) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 46, nr st. w miejscowości 33, datowane - epoka kamienna,
- 9) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 47, nr st. w miejscowości 34, datowane - epoka kamienna, pradzieje,
- 10) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 48, nr st. w miejscowości 35, datowane - pradzieje,
- 11) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 49, nr st. w miejscowości 36, datowane - górny paleolit, neolit, średniowiecze, pradzieje,
- 12) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 51, nr st. w miejscowości 38, datowane - epoka kamienna, okres lateński, kultura celtycka, X-XIII w, pradzieje,
- 13) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 53, nr st. w miejscowości 40, datowane - epoka kamienna, pradzieje,
- 14) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 54, nr st. w miejscowości 41, datowane - okres lateński, kultura celtycka, średniowiecze, pradzieje,
- 15) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 55, nr st. w miejscowości 42, datowane - neolit,
- 16) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 57, nr st. w miejscowości 44, datowane - paleolit górny,
- 17) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 58, nr st. w miejscowości 45, datowane - epoka kamienna
- 18) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 198, nr st. w miejscowości 1, datowane - epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 19) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 199, nr st. w miejscowości 2, datowane - neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 20) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 200, nr st. w miejscowości 3, datowane - średniowiecze, późne średniowiecze,
- 21) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 201, nr st. w miejscowości 4, datowane - paleolit, mezolit, okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 22) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 202, nr st. w miejscowości 5, datowane - paleolit, mezolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 23) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 203, nr st. w miejscowości 6, datowane - epoka kamienia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 24) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 204, nr st. w miejscowości 7, datowane – neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

- 25) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 205, nr st. w miejscowości 8, datowane – neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 26) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 206, nr st. w miejscowości 9, datowane - neolit, materiały prahistoryczne, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 27) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 207, nr st. w miejscowości 9a, datowane - okres lateński, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 28) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 208, nr st. w miejscowości 10, datowane - epoka kamienia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 29) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 209, nr st. w miejscowości 11, datowane - okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 30) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 210, nr st. w miejscowości 12, datowane - paleolit, mezolit, neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 31) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 211, nr st. w miejscowości 13, datowane - neolit
- 32) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 212, nr st. w miejscowości 14, datowane - epoka kamienia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 33) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 213, nr st. w miejscowości 15, datowane - paleolit, mezolit, neolit, epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, okres lateński
- 34) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 214, nr st. w miejscowości 16, datowane - epoka kamienia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 35) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 215, nr st. w miejscowości 17, datowane - neolit, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 36) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 216, nr st. w miejscowości 18, datowane - paleolit, neolit,
- 37) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 217, nr st. w miejscowości 19, datowane - paleolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 38) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 218, nr st. w miejscowości 20, datowanie - paleolit, mezolit, neolit, okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 39) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 219, nr st. w miejscowości 21, datowanie - paleolit, mezolit, neolit, epoka kamienia, epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, materiały prahistoryczne,
- 40) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 220, nr st. w miejscowości 22, datowanie - paleolit, okres lateński, okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 41) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 221, nr st. w miejscowości 23, datowanie - paleolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 42) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 222, nr st. w miejscowości 24, datowanie - mezolit,
- 43) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 223, nr st. w miejscowości 25, datowanie - neolit

- 44) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 224, nr st. w miejscowości 26, datowanie - neolit, okres lateński, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 45) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 225, nr st. w miejscowości 28, datowanie - epoka kamienna, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 46) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 226, nr st. w miejscowości 29, datowanie - neolit,
- 47) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 227, nr st. w miejscowości 46, datowanie - nieokreślona chronologia, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 48) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 228, nr st. w miejscowości 47, datowanie - neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 49) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 229, nr st. w miejscowości 48, datowanie - wczesne średniowiecze, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 50) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 230, nr st. w miejscowości 49, datowanie - neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 51) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 231, nr st. w miejscowości 50, datowanie - neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 52) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 232, nr st. w miejscowości 51, datowanie - neolit, epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 53) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 233, nr st. w miejscowości 52, datowanie - epoka kamienia,
- 54) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 234, nr st. w miejscowości 53, datowane - neolit, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 55) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 235, nr st. w miejscowości 54, datowane - neolit, materiały prahistoryczne,
- 56) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 236, nr st. w miejscowości 55, datowane - epoka kamienia
- 57) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 237, nr st. w miejscowości 56, datowane - epoka kamienia
- 58) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 238, nr st. w miejscowości 57, datowane - epoka kamienia
- 59) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 239, nr st. w miejscowości 58, datowane - epoka kamienia,
- 60) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 240, nr st. w miejscowości 59, datowane - epoka kamienia
- 61) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 241, nr st. w miejscowości 60, datowane - epoka kamienia
- 62) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 242, nr st. w miejscowości 61, datowane - epoka kamienia, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 63) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 243, nr st. w miejscowości 62, datowane - neolit, epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, materiały prahistoryczne,
- 64) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 244, nr st. w miejscowości 63, datowane - neolit, średniowiecze, późne średniowiecze

- 65) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 245, nr st. w miejscowości 64, datowane - epoka kamienia,
- 66) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 246, nr st. w miejscowości 65, datowane - paleolit, neolit,
- 67) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 247, nr st. w miejscowości 66, datowane - neolit
- 68) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 248, nr st. w miejscowości 67, datowane - neolit
- 69) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 249, nr st. w miejscowości 68, datowane - neolit,
- 70) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 250, nr st. w miejscowości 69, datowane - neolit
- 71) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 251, nr st. w miejscowości 70, datowane - epoka kamienia
- 72) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 252, nr st. w miejscowości 71, datowane - neolit,
- 73) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 253, nr st. w miejscowości 72, datowane - neolit
- 74) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 254, nr st. w miejscowości 73, datowane - neolit,
- 75) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 255, nr st. w miejscowości 74, datowane - neolit,
- 76) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 256, nr st. w miejscowości 75, datowane - neolit,
- 77) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 257, nr st. w miejscowości 76, datowane - neolit, średniowiecze, późne średniowiecze
- 78) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 258, nr st. w miejscowości 77, datowane - paleolit,
- 79) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 259, nr st. w miejscowości 78, datowane - epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka,
- 80) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 260, nr st. w miejscowości 79, datowane - epoka kamienia, materiały prehistoryczne,
- 81) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 263, nr st. w miejscowości 82, datowane - epoka kamienia,
- 82) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 264, nr st. w miejscowości 83, datowane - epoka kamienia,
- 83) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 265, nr st. w miejscowości 84, datowane - epoka kamienia, okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 84) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 266, nr st. w miejscowości 85, datowane - neolit, epoka brązu - wczesna epoka żelaza, kultura łużycka, okres lateński, średniowiecze, późne średniowiecze,
- 85) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 267, nr st. w miejscowości 86, datowane - neolit

- 86) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 268, nr st. w miejscowości 87, datowane - neolit,
- 87) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 269, nr st. w miejscowości 88, datowane - epoka kamienia,
- 88) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 270, nr st. w miejscowości 89, datowane - epoka kamienia,
- 89) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 271, nr st. w miejscowości 90, datowane - epoka kamienia,
- 90) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 272, nr st. w miejscowości 91, datowane - epoka kamienia,
- 91) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 273, nr st. w miejscowości 92, datowane - epoka kamienia,
- 92) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-38, nr st. na obszarze 274, nr st. w miejscowości 93, datowane - epoka kamienia, materiały prehistoryczne.
4. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
- 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,
- 2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- 3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
5. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.
6. Obejmuje się ochroną konserwatorską lamus przy ul. Raciborskiej 65, ujęty w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:
7. Wszystkie prace dotyczące zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.
8. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektu powinna formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.
9. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:
- 1) figura św. Jana Nepomucena na placu przy kościele p.w. św. Jana Chrzciciela,
- 2) kapliczka kubaturowa przy ul. Młyńskiej 10, z 1 połowy XIX w,
- 3) kapliczka kubaturowa przy ul. Raciborskiej 66 z 1 połowy XIX w,
- 4) krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej z 1919r,
- 5) krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej 62 z 1905r,
- 6) krzyż kamienny przy ul. Raciborskiej 122 z 1912r,
- 7) krzyż koło kościoła od wschodu,
- 8) krzyż koło kościoła od zachodu z 1891r.

9) krzyż drewniany z figurą Chrystusa na blasze na początku miejscowości w kierunku Raciborza,

10. Wskazuje się do objęcia ochroną konserwatorską zagrody typu frankońskiego z końca XIX i początku XX wieku, wg załącznika graficznego:

- 1) budynek mieszkalny ul. Raciborska 48;
- 2) budynek mieszkalny ul. Raciborska 52;
- 3) budynek mieszkalny ul. Raciborska 100;
- 4) zagroda ul. Raciborska 23;
- 5) zagroda ul. Raciborska 34;
- 6) remiza strażacka przy ul. Raciborskiej 39;
- 7) zagroda ul. Raciborska 49;
- 8) zagroda ul. Raciborska 56;
- 9) zagroda ul. Raciborska 58;
- 10) zagroda ul. Raciborska 62;
- 11) zagroda ul. Raciborska 64;
- 12) zagroda ul. Raciborska 68;
- 13) zagroda ul. Raciborska 78;
- 14) zagroda ul. Raciborska 90;
- 15) zagroda ul. Raciborska 92;
- 16) zagroda ul. Raciborska 94;
- 17) plebania ul. Raciborska 96;
- 18) zagroda ul. Raciborska 104;
- 19) zagroda ul. Raciborska 106;
- 20) zagroda ul. Raciborska 107;
- 21) zagroda ul. Raciborska 109;
- 22) zagroda ul. Raciborska 114;
- 23) zagroda ul. Raciborska 126;
- 24) zagroda ul. Raciborska 128;
- 25) zagroda ul. Raciborska 130;

11. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

12. Wszelkie działania inwestycyjne przy obiektach sakralnych wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

13. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej i przy obiektach objętych ochroną konserwatorską zakazuje się:

1) wprowadzania obiektów tymczasowych takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej,

2) stosowania materiałów sztucznych typu siding, gres, blacha trapezowa i falista,

3) budowy ogrodzeń o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych,

4) zabrania się lokalizacji billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicznych gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

14. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

15. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.

16. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

17. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej układ wsi oznaczoną granicą strefy, zgodnie rysunkiem planu.

- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:
 - a) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego oraz poszczególnych elementów tego układu (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrz urbanistycznych i kompozycji zieleni),
 - b) należy zachować kalenicowy układ budynków,
 - c) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,
 - d) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,
 - e) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,
 - f) należy utrzymać charakter tradycyjnej, lokalnej zabudowy,
 - g) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
 - h) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,
 - i) należy podtrzymać funkcje historycznie utrwalone oraz dostosować funkcje współczesne do wartości zabytkowych,
 - j) należy zachować historyczne ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - k) należy zachować zielen towarzyszącą,
 - l) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.

18. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

19. Wyznacza się strefę ochrony ekspozycji terenu E z punktu widokowego z drogi wojewódzkiej Baborów - Pawłów w stronę kościoła wraz z jego otoczeniem.

- 1) w strefie ochrony ekspozycji kościoła obowiązuje zakaz lokalizacji:
- 2) nowych zwartych grup zieleni wysokiej, w tym zalesień,
- 3) naziemnych obiektów kubaturowych i punktowych, w tym infrastrukturalnych mogących zakłócić poprawną ekspozycję układów zabytkowych.

20. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

21. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Pawłów

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków.

1. Na obszarze wsi Pawłów nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
2. Na obszarze objętym planem zlokalizowane są następujące stanowiska archeologiczne wg załącznika graficznego:
 - 1) stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu, datowane na epokę brązu, okres kultury łużyckiej, okres wpływów rzymskich (A/Op-398/75) – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 61, nr st. w miejscowości 11 – stanowisko wpisane do rejestru zabytków;
 - 2) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 56, nr st. w miejscowości 43, datowanie - epoka kamienia ślad osadnictwa,
 - 3) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 59, nr st. w miejscowości 8, datowanie - okres lateński, kultura celtycka, kultura przeworska, średniowiecze, pradzieje, IV w, XIII –XIV w,
 - 4) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 60, nr st. w miejscowości 10, datowanie - średniowiecze, pradzieje,
 - 5) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 62, nr st. w miejscowości 12, datowanie - epoka kamienna
 - 6) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 63, nr st. w miejscowości 13, datowanie - X - XIII w, pradzieje,
 - 7) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 64, nr st. w miejscowości 14, datowanie - pradzieje,
 - 8) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 65, nr st. w miejscowości 15, datowanie - neolit,
 - 9) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 66, nr st. w miejscowości 16, datowanie - X - XIII w, pradzieje,
 - 10) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 67, nr st. w miejscowości 17, datowanie - pradzieje,
 - 11) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 68, nr st. w miejscowości 18, datowanie - epoka kamienna,
 - 12) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 69, nr st. w miejscowości 1, datowanie - mezolit, neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 13) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 70, nr st. w miejscowości 4, datowanie - XIII w, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 14) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 71, nr st. w miejscowości 5, datowanie – mezolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 15) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 72, nr st. w miejscowości 6, datowanie - pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

16) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 73, nr st. w miejscowości 9, datowanie - okres lateński, kultura celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

17) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 74, nr st. w miejscowości 19, datowanie - okres wpływów rzymskich, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

18) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 75, nr st. w miejscowości 20, datowanie - neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

19) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 76, nr st. w miejscowości 21, datowanie - mezolit. stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

20) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 101-39, nr st. na obszarze 89, nr st. w miejscowości 25, datowane na epokę kamienia, średniowiecze, pradzieje.

3. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.

1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,

2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.

4. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.

5. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:

- 1) budynek mieszkalny przy ul. Tuwima 1,
- 2) budynek mieszkalny przy ul. Tuwima 3,
- 3) budynek mieszkalny przy ul. Bocznej 2,
- 4) budynek mieszkalny przy ul. Bocznej 3,
- 5) budynek mieszkalny przy ul. Bocznej 4,
- 6) budynek mieszkalny przy ul. Bocznej 5,
- 7) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 19,
- 8) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 22,
- 9) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 42,
- 10) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 46,
- 11) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 48,
- 12) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 60,
- 13) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 65,
- 14) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 66,
- 15) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 83,
- 16) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 85,
- 17) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 92,

- 18) budynek mieszkalny przy ul. Powstańców 100,
 - 19) plebania przy kościele parafialnym przy ul. Powstańców
6. Wszystkie prace dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.
7. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.
8. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:
- 1) kapliczka kubaturowa przy ul. Bocznej 1 skrzyżowanie z ul. Powstańców z XIX w,
 - 2) kapliczka kubaturowa przy ul. Powstańców 51 z 1898r,
 - 3) krzyż kamienny przy ul. Spółdzielczej i Powstańców z ćw. XIX w,
 - 4) krzyż kamienny przy ul Gamowskiej z 2 poł. XIX w.,
 - 5) krzyż kamienny na placu przy kościele p.w. Św. Michała Archanioła z XIX w,
 - 6) krzyż kamienny przy skrzyżowaniu ulic Polnej i Powstańców - chronić wraz z 4 drzewami,
 - 7) krzyż przy ul. Powstańców 34 i Prudnickiej,
 - 8) krzyż z lastriko przy ul. Powstańców z napisem z 1865-1974r.,
- 9) pozostałości cmentarza wokół kościoła z krzyżem nagrobkowym z 1872 r, krzyżem nagrobkowym z 1889r, grotą Matki Boskiej z Lourdes, krzyżem nagrobkowym z 1858r, grobowcem rodziny Klapper, dwoma krzyżami kamiennymi oraz kaplicą kubaturową,
- 10) pomnik przy ul. Powstańców w pobliżu kościoła poświęcony poległym w latach 1914-1918r, kościół w ramach ogrodzenia z pozostałościami cmentarza oraz tablicami epitafijnymi głównie z XIX w wmurowanymi w ogrodzenie,
- 11) kościół parafialny w Pawłowie p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny przy ul. Powstańców, neogotycki, zbudowany w latach 1904-1916r.
- 12) krzyż kamienny przy drodze z Makowa do Pawłowa z 1899r,
9. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
10. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej i przy obiektach objętych ochroną konserwatorską zakazuje się:
- 1) wprowadzania obiektów tymczasowych takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej,
 - 2) stosowania materiałów sztucznych typu siding, gres, blacha trapezowa i falista,
 - 3) budowy ogrodzeń o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych,
 - 4) zabrania się lokalizacji billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicznych gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.
11. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.
12. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na

terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.

13. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

14. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej obejmującą układ wsi tzw. rzędówka oraz tereny folwarczne oznaczone granicą strefy, zgodnie rysunkiem planu.

1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:

a) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego oraz poszczególnych elementów tego układu (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrza urbanistycznych i kompozycji zieleni),

b) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,

c) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,

d) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,

e) należy utrzymać charakter tradycyjnej, lokalnej zabudowy,

f) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,

g) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,

h) należy preferować nowe inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu.

i) należy zachować historyczne ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,

j) należy zachować zielen towarzyszącą,

k) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.

15. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

16. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

17. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Pietrowice Wielkie

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Pietrowice Wielkie nie znajdują się obiekty wpisane do rejestru zabytków.

2. Na obszarze objętym planem zlokalizowane są następujące stanowiska archeologiczne wg załącznika graficznego:

- 1) stanowisko archeologiczne - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 24, nr st. w miejscowości 29, stanowisko archeologiczne znajduje się na wzniesieniu przy ul. Raciborskiej wpisane do rejestru zabytków (A/Op-1751/24/98, dn. 15.04. 1965) neolit, kultura łużycka, kultura przeworska faza C;
- 2) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 12, nr st. w miejscowości 1, datowanie - nieokreślone
- 3) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 13, nr st. w miejscowości 2, datowanie - kultura lateńska, kult. celtycka
- 4) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 14, nr st. w miejscowości 3, datowanie - paleolit, neolit, wczesne średniowiecze, średniowiecze
- 5) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 15, nr st. w miejscowości 4, datowanie - paleolit środkowy i dolny, neolit, wczesny brąz, pradzieje, IX-X w,
- 6) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 16, nr st. w miejscowości 5, datowanie - paleolit środkowy, neolit, pradzieje, X-XIII w,
- 7) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 21, nr st. w miejscowości 15, datowanie - materiały prahistoryczne, paleolit, neolit, wczesny brąz, pradzieje, IX-X w,
- 8) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 25, nr st. w miejscowości 30, datowanie - epoka kamienia, neolit, kult. łużycka, pradzieje,
- 9) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 188, nr st. w miejscowości 16, datowanie - paleolit, paleolit środkowy, neolit, pradzieje, X-XIII w, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 10) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 189, nr st. w miejscowości 18, datowanie - neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 11) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 191, nr st. w miejscowości 20, datowanie - epoka brązu, wczesna epoka żelaza,, kult. łużycka, neolit, pradzieje, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 12) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 192, nr st. w miejscowości 21, datowanie - paleolit, neolit, okres wpływów rzymskich, kult. przeworska, paleolit górny, neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 13) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 193, nr st. w miejscowości 22, datowanie - neolit, kult. celtycka, pradzieje, VII-X w, XII w, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 14) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 194, nr st. w miejscowości 23, datowanie - paleolit, paleolit górny, epipaleolit, przemysł tarnowski, neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 15) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 195, nr st. w miejscowości 24, datowanie - osada neolityczna, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 16) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 197, nr st. w miejscowości 26, datowanie - kult. łużycka, pradzieje, średniowiecze, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 17) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 198, nr st. w miejscowości 27, datowanie - epoka kamienia, pradzieje, X-XIII w, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 18) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 226, nr st. w miejscowości 64, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
- 19) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 227, nr st. w miejscowości 65, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,

- 20) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 228, nr st. w miejscowości 66, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 21) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 229, nr st. w miejscowości 67, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 22) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 230, nr st. w miejscowości 68, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 23) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 231, nr st. w miejscowości 69, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 24) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 232, nr st. w miejscowości 70, datowanie – neolit, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 25) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 233, nr st. w miejscowości 71, datowanie - epoka brązu, wczesna epoka żelaza, kult. łużycka, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 26) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 234, nr st. w miejscowości 72, datowanie - okres wpływów rzymskich, kult. przeworska, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 27) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 235, nr st. w miejscowości 73, datowanie - nieokreślona chronologia, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 28) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 236, nr st. w miejscowości 74, datowanie - nieokreślona chronologia, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
 - 29) stanowisko archeologiczne – obszar AZP 102-38, nr st. na obszarze 237, nr st. w miejscowości 75, datowanie - nieokreślona chronologia, stanowiska bez ustalonej lokalizacji,
3. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi
 - 2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków
 - 3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikających w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
 4. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.
 5. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:
 - 1) Figura Św. Jana Nepomucena przy ul. Daszyńskiego 9,
 - 2) Figura Św. Jana Nepomucena przy ul. wyzwolenia i 1 Maja
 - 3) Krzyż kamienny przy ul. 1 Armii z 1913r
 - 4) Krzyż kamienny przy ul. 1 Maja 61 z 1933r
 - 5) Krzyż wycinany w blasze przy ul. Sudzickiej przed Troją
 - 6) Krzyż kamienny przy ul. Świerczewskiego 6 z 1933 roku
 - 7) Krzyż kamienny przy ul. Spółdzielczej 45 z 1915 roku

8) Krzyż kamienny na placu przy kościele p.w. św. Wita, Modesta i Krescencji z 1891 roku
9) Krzyż kamienny przy ul. Wyzwolenia 27
10) Kościół p.w. św. Wita, Modesta i Krescencji wraz z otaczającym go murem obronnym.
6. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynki i zagrody typu frankońskiego z końca XIX i początku XX wieku ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wg załącznika graficznego:

- 1) budynek mieszkalny ul. 1 Maja 27;
- 2) budynek mieszkalny ul. 1 Maja 61;
- 3) willa ul 1 Maja 17 obecnie bank
- 4) budynek mieszkalny ul. Daszyńskiego 6;
- 5) budynek mieszkalny ul. Fabryczna 12;
- 6) budynek mieszkalny ul. Fabryczna 18;
- 7) budynek mieszkalny ul. Fabryczna 20;
- 8) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 3;
- 9) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 4;
- 10) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 11;
- 11) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 15;
- 12) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 17;
- 13) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 18;
- 14) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 33;
- 15) budynek mieszkalny ul. Wyzwolenia 51;
- 16) zagroda ul. 1 Maja 31;
- 17) zagroda ul. 1 Maja 45;
- 18) zagroda ul. 1 Maja 59;
- 19) zagroda ul. 1 Maja 75;
- 20) zagroda ul. 1 Maja 89;
- 21) zagroda ul Młyńska 3;
- 22) zagroda ul Wyzwolenia 14;
- 23) zagroda ul Wyzwolenia 32;
- 24) zagroda ul Wyzwolenia 34;
- 25) zagroda ul Wyzwolenia 40;
- 26) zagroda ul Wyzwolenia 42;
- 27) zagroda ul Wyzwolenia 43;
- 28) zagroda ul Wyzwolenia 52;
- 29) zagroda ul Wyzwolenia 62;
- 30) zagroda ul Wyzwolenia 68;

7. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie ww. obiektów powinna swym charakterem, formą i gabarytami nawiązywać do zabudowy historycznej.

8. Dopuszcza na obiektach objętych ochroną konserwatorską lokalizację znaków informacyjnych o małych gabarytach, tj. nazw sklepów, firm, szyldów, neonów, znaków firmowych tabliczek informacyjnych jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmujących tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

9. Wszystkie prace dotyczące formy architektonicznej powyższych zabudowań, ich układów, form i pokrycia dachów, form elewacji, układów i form stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.

10. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej układ wsi – owalnicy, oznaczoną granicą strefy, zgodnie rysunkiem planu. W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej:

1) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego oraz poszczególnych elementów tego układu (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wnętrza urbanistycznych i kompozycji zieleni),

2) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,

3) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,

4) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,

5) należy utrzymać charakter tradycyjnej, lokalnej zabudowy,

6) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,

7) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,

8) należy preferować nowe inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu.

9) należy nowe inwestycje projektować jako uzupełnienie istniejących form zainwestowania terenu,

10) ustala się dla funkcji usługowych powierzchnię użytkową do 100m²,

11) należy zachować historyczne ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,

12) należy zachować zieleń towarzyszącą,

13) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.

11. Zakazuje się wprowadzania w przestrzeń w/w stref ochrony konserwatorskiej i w otoczeniu obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków obiektów tymczasowych, takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej.

12. Zakazuje się stosowania materiałów sztucznych typu siding, zakaz budowy ogrodzenia o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych.

13. Zabrania się lokalizowania billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicy gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

14. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

15. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach.

16. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

17. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie

spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślenie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Samborowice

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Samborowice zlokalizowany jest zespół dworski (wpisany do rejestru zabytków pod nr Op-1495/92) - dwór, relikty założenia parkowego, zespół zabudowy folwarcznej (oficyna, stodoła, mur z bramą) pochodzące z pierwszej poł. XIX w., przebudowany w ostatnich latach XIX w.
2. Wszystkie prace dotyczące zespołu dworskiego należy uzgodnić z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
3. Na obszarze objętym planem zlokalizowane są następujące stanowiska archeologiczne wg załącznika graficznego:
 - 1) osada wielokulturowa (stan. B) neolit, okres lateński (A/Op-387/74) - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 117, nr st. w miejscowości 13- stanowisko wpisane do rejestru zabytków,
 - 2) osada (stan. D) młodsza epoka kamienia (A/Op-388/74) obszar AZP 102-39. nr st. na obszarze 119, nr st. w miejscowości 15, stanowisko wpisane do rejestru zabytków,
 - 3) osada wielokulturowa (stan. E) neolit, datowana m.in. na młodszą epokę kamienia, epokę kamienia (A/Op-389/74) - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 120, nr st. w miejscowości 16, stanowisko wpisane do rejestru zabytków,
 - 4) osada wielokulturowa i cmentarzysko ciepłopalne kultury łużyckiej (stan. A i F), epoka kamienia, epoka brązu - kultura łużycka, okres lateński, okres wpływów rzymskich (A/Op-414/75) - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 121, nr st. w miejscowości 17 -stanowisko wpisane do rejestru zabytków,
 - 5) osada wielokulturowa (stan. G) kultura łużycka, okres rzymski, okres kamienia, epoka brązu, (A/Op-403/75) - obszar AZP 102-39, nr st. na obszarze 122, nr st. w miejscowości 18 -stanowisko wpisane do rejestru zabytków,.
 - 6) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 115, nr stanowiska w miejscowości - 1; kultura łużycka,
 - 7) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 116, nr stanowiska w miejscowości - 12; paleolit, neolit, laten, kultura celtycka, kul. przeworska, pradzieje, średniowiecze
 - 8) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 118, nr stanowiska w miejscowości - 14; epoka kamienia, kultura celtycka, pradzieje/;
 - 9) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 123, nr stanowiska w miejscowości - 19; neolit, I brąz kult. chłopiec-ves., pradzieje,
 - 10) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 124, nr stanowiska w miejscowości - 20; kultura łużycka, Rzym, kult. przeworska
 - 11) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 125, nr stanowiska w miejscowości - 21; wczesny brąz, kult. nowocerkwiańska, kultura łużycka, pradzieje, X-XIII w.
 - 12) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 126, nr stanowiska w miejscowości - 22; epoka kamienia, kultura łużycka, pradzieje
 - 13) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 127, nr stanowiska w miejscowości - 23; neolit, kultura łużycka, pradzieje
 - 14) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 128, nr stanowiska w miejscowości - 24; epoka kamienia,

- 15) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 129, nr stanowiska w miejscowości - 25; X-XIII w.,
- 16) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 130, nr stanowiska w miejscowości - 26; neolit, kultura łużycka,
- 17) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 131, nr stanowiska w miejscowości - 27; pradzieje,
- 18) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 132, nr stanowiska w miejscowości - 2; paleolit górny, mezolit, neolit, epoka brązu, kultura łużycka, laten, kult. celtycka, Rzym, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 19) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 133, nr stanowiska w miejscowości - 3; epoka kamienia, epoka brązu, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 20) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 134, nr stanowiska w miejscowości - 4; paleolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 21) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 135, nr stanowiska w miejscowości - 5; III brąz, kultura łużycka, halsztat, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 22) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 136, nr stanowiska w miejscowości - 6; paleolit górny, neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 23) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 137, nr stanowiska w miejscowości - 7; neolit, laten, kultura celtycka, Rzym, kult. przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 24) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 138, nr stanowiska w miejscowości - 8; mezolit, neolit, epoka brązu, kultura celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 25) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 139, nr stanowiska w miejscowości - 9; neolit, kultura lendzielska, epoka brązu, Rzym, kult. przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 26) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 140, nr stanowiska w miejscowości - 10; paleolit, mezolit, neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 27) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 141, nr stanowiska w miejscowości - 11; pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 28) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 142, nr stanowiska w miejscowości - 28; paleolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 29) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 143, nr stanowiska w miejscowości - 29; paleolit, mezolit, neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji.
- 30) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 144, nr stanowiska w miejscowości - 30; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 31) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 145, nr stanowiska w miejscowości - 31; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 32) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 146, nr stanowiska w miejscowości - 32; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 33) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 147, nr stanowiska w miejscowości - 33; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 34) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 148, nr stanowiska w miejscowości - 34; neolit, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
- 35) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 149, nr stanowiska w miejscowości - 35; pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,

- 36) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 150, nr stanowiska w miejscowości - 36; pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 37) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 151, nr stanowiska w miejscowości - 37; pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 38) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 152, nr stanowiska w miejscowości-38; neolit, kult. nadcisańska, pradzieje, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 39) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze-153, nr st. w miejscowości-39; II-III brąz, halsztat, kult. łużycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 40) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze-154, nr stanowiska w miejscowości-40; epoka brązu, kult. łużycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 41) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 155, nr stanowiska w miejscowości - 41; epoka brązu, kult. łużycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 42) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 156, nr stanowiska w miejscowości - 42; laten, kult. celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 43) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 157, nr stanowiska w miejscowości - 43; laten, kult. celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 44) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 158, nr stanowiska w miejscowości - 44; laten, kult. celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 45) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 159, nr stanowiska w miejscowości - 45; laten, kult. celtycka, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 46) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 160, nr stanowiska w miejscowości - 46; Rzym, kult. przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 47) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 161, nr stanowiska w miejscowości - 47; Rzym, kult. przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
 - 48) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 162, nr stanowiska w miejscowości - 48; nieokreślone, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji,
4. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
 - 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,
 - 2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
 - 3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikać w głąb gruntu oraz prac rolniczych.
 5. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych reliktywów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.
 6. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:
 - 1) Kościół p.w. Świętej Rodziny wraz z terenem w ramach ogrodu i znajdującym się tam cmentarzem i krzyżem oraz budynek plebani,
 - 2) Kaplica kubaturowa przy ul. Długiej 81 z XIX wieku,

- 3) Kamienny krzyż przy ul. Długiej 57 z XIX w.,
 - 4) Kamienny krzyż przy ul. Opawskiej 11 z 1869 roku,
 - 5) Kamienny krzyż przy ul. Opawskiej 43 z 1884 roku,
 - 6) Kamienny krzyż przy drodze do Pietraszyna z 1897 roku,
 - 7) Kapliczka kubaturowa przy drodze do Krzanowic,
 - 8) Kaplica św. Tekli z 1780 roku (przy granicy z Krzanowicami,
 - 9) kapliczka słupowa przy ul. Opawskiej (w polu),
 - 10) Kamienny krzyż przy drodze do Pietraszyna z 1922 roku,
 - 11) Kaplica św. Anny z 1770 roku przy drodze do Pietraszyna (chronić wraz ze starodrzewem).
7. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej kościoła wraz z bramą i cmentarzem - ustala się zakaz lokalizacji nowej zabudowy.
8. Wszystkie prace przy obiektach sakralnych wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.
9. Wyznacza się strefę ochrony konserwatorskiej, starodrzewu zieleni cmentarnej i przykościelnej, starodrzewu występującego przy obiektach wskazanych do wpisu do rejestru zabytków na terenach objętych strefą ochrony konserwatorskiej oraz dla starodrzewu występującego na terenie sołectwa. w układzie kompozycyjnym alei i zadrzewień śródpolnych.
10. Wszystkie działania przy zieleni, tj. wycinka, zabiegi pielęgnacyjne, nowe nasadzenia w obrębie starodrzewu, na terenach wpisanych do rejestru zabytków (zielen parkowa i przykościelna) oraz znajdujące się w strefach ochrony konserwatorskiej (w tym również zielen cmentarna) należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Katowicach.
11. Obejmuje się strefą ochrony konserwatorskiej układ wsi - tzw. rzędówka, stanowiącą dowód osadnictwa średniowiecznego wraz z równoległe płynącą młynówką oraz zespół dworski z młynem wodnym, oznaczoną granicą strefy, zgodnie rysunkiem planu.
- 1) W granicach wyznaczonej na rysunku planu strefy ochrony konserwatorskiej obejmującej układ wsi:
 - a) ustala się zachowanie historycznego układu przestrzennego i jego poszczególnych elementów (tj. rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy, kompozycji wewnątrz urbanistycznych i kompozycji zieleni oraz kalenicowego układu budynków),
 - b) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,
 - c) należy poddać restauracji i modernizacji technicznej, z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji, obiekty o wartościach zabytkowych,
 - d) należy nową zabudowę dostosować wysokością i kubaturą do historycznej zabudowy istniejącej,
 - e) należy utrzymać charakter tradycyjnej, lokalnej zabudowy,
 - f) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
 - g) należy eliminować funkcje uciążliwe i degradujące,
 - h) należy preferować nowe inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu.
 - i) należy zachować historyczne ogrodzenia wokół obiektów lub zespołów,
 - j) należy zachować zielen towarzyszącą,
 - k) należy zapewnić nadzór archeologiczny przy wszelkich pracach ziemnych.
12. Wszystkie prace naruszające historyczny układ przestrzenny oraz poszczególne elementy tego układu wymagają uzgodnienia z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

13. W granicach strefy ochrony konserwatorskiej i przy obiektach objętych ochroną konserwatorską zakazuje się:

- 1) wprowadzania obiektów tymczasowych takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej,
- 2) stosowania materiałów sztucznych typu siding, gres, blacha trapezowa i falista,
- 3) budowy ogrodzeń o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych,
- 4) zabrania się lokalizacji billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicznych gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

14. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

15. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych, wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

16. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Żerdziny

Ogólne zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

1. Na obszarze wsi Żerdziny nie ma obiektów wpisanych do rejestru zabytków.
2. Na obszarze wsi Żerdziny nie ma stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.
3. Na obszarze objętym planem zlokalizowane są następujące stanowiska archeologiczne wg załącznika graficznego:
 - 1) Obszar AZP 102-39, nr stanowiska na obszarze - 11, nr stanowiska w miejscowości - 3; paleolit górny, przemysł klaktoński.
 - 2) Obszar AZP 101-39, nr stanowiska na obszarze - 111, nr stanowiska w miejscowości - 1; okres wpływów rzymskich, kultura przeworska, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji;
 - 3) Obszar AZP 101-39, nr stanowiska na obszarze - 112, nr stanowiska w miejscowości - 2; II okres epoki brązu, przedłużycza kultura, stanowisko archeologiczne bez ustalonej lokalizacji;
 4. Obejmuje się strefą ochrony archeologicznej wszystkie stanowiska archeologiczne.
- 1) ustala się konieczność opiniowania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych (także zakładania infrastruktury technicznej oraz innych wykopów ziemnych) z właściwymi służbami konserwatorskimi,

2) wszelkie prace ziemne w obrębie stanowisk archeologicznych powinny być poprzedzone ratowniczymi badaniami archeologicznymi prowadzonymi pod nadzorem archeologiczno-konserwatorskim, po uzgodnieniu z Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,

3) dopuszcza się prowadzenie prac porządkowych, nie wnikaających w głąb gruntu oraz prac rolniczych.

5. Na całym obszarze objętym planem ustala się strefę ochrony konserwatorskiej „OW” obserwacji archeologicznej obejmującą obszar intensywnego osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego, gdzie zachodzi domniemanie występowania ważnych relikwów archeologicznych. Ustala się obowiązek uzgodnienia ze Śląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkich zamierzeń inwestycyjnych wymagających pozwolenia na budowę lub akceptacji zgłoszenia wykonywania robót budowlanych związanych z pracami ziemnymi w tej strefie.

6. Obejmuje się ochroną konserwatorską budynek szkoły przy ul. Szkolnej 1 w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, wg załącznika graficznego.

7. Wszelkie działania inwestycyjne dotyczące formy architektonicznej szkoły, układu, formy i pokrycia dachu, formy elewacji i formy stolarki okiennej i drzwiowej wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków

8. Nowa zabudowa lokalizowana w sąsiedztwie w/w obiektu powinna swym charakterem nawiązywać do zabudowy historycznej.

9. Obejmuje się ochroną konserwatorską obiekty sakralne ujęte w ewidencji Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wg załącznika graficznego:

1) Kapliczka kubaturowa przy ul. Powstańców Śląskich 30 z XIX wieku,

2) Kapliczka kubaturowa przy ul. Ogrodowej 4 z 1883 roku,

3) Krzyż kamienny z napisem „Jezu ufam Tobie” na skrzyżowaniu ul. Powstańców Śląskich z ul. Szkolną z 1907 roku 1860- 1962-2003,

4) Krzyż przy ul. Szkolnej 2,

5) Krzyż przy ul. Powstańców i Ogrodowej chronić z zadrzewieniem - wierzbą.

10. Wszelkie działania inwestycyjne przy obiektach sakralnych wymagają uzyskania opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

11. Przy obiektach objętych ochroną konserwatorską zakazuje się:

1) wprowadzania obiektów tymczasowych takich jak blaszane garaże, pawilony handlowe czy typowe kioski wolnostojące z zastrzeżeniem dopuszczenia obiektów dostosowanych formą użytymi materiałami i charakterem do architektury historycznej,

2) stosowania materiałów sztucznych typu siding, gres, blacha trapezowa i falista,

3) budowy ogrodzeń o przęsłach wykonanych z prefabrykowanych elementów betonowych z zastrzeżeniem, iż dopuszcza się budowę ogrodzeń betonowych w formie tymczasowego ogrodzenia terenów niezabudowanych,

4) zabrania się lokalizacji billboardów o dużych gabarytach na terenie strefy ochrony konserwatorskiej w zwartych ciągach ulicznych gdzie mogą negatywnie wpływać na perspektywę zabytkowej zabudowy.

12. W przypadku obiektów objętych ochroną konserwatorską na mocy planu, znaki informacyjne o małych gabarytach, tj. nazwy sklepów, firm, szyldy, neony, znaki firmowe, tabliczki informacyjne powinny być montowane jedynie w pasie przyziemia do linii gzymsu i obejmować tylko te firmy, które prowadzą działalność w danych budynkach.

13. W szczególnych przypadkach, uzasadnionych złym stanem technicznym (potwierdzonych opinią techniczną), dopuszcza się rozbiórkę częściową lub całkowitą obiektów o walorach zabytkowych,

wyłącznie po uzyskaniu opinii Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, zgodnie z przepisami szczególnymi.

14. Wykaz oznaczonych w planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Wpisywanie i skreślanie z ewidencji zabytków nieruchomości poszczególnych obiektów nie spowoduje zmian w ustaleniach planu. Wykreślanie obiektu z gminnej ewidencji zabytków, którego ochrona została ustalona w niniejszym paragrafie musi być poprzedzona pozytywną opinią Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

5.4. Zmiana studium uwarunkowań i planowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie

Zmiana studium uwarunkowań i planowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie przyjęto jako uaktualnienie istniejącego Studium uwarunkowań i planowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie uchwałą Rady Gminy Pietrowice Wielkie.

Celem opracowania jest sporządzenie dokumentu zawierającego uaktualnione dane na temat uwarunkowań i kierunków rozwoju poszczególnych funkcji gminy.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Pietrowice Wielkie przedstawia uwarunkowania kulturowe w zakresie rozwoju przestrzennego gminy, jak również stanowi podstawowy dokument regulujący procedurę planistyczną w stosunku do obiektów zabytkowych. Opracowanie ma określić nowe cele i kierunki polityki przestrzennej gminy, wytyczające ogólne zasady zagospodarowania przestrzeni gminy. Należy przy tym zachować zalety położenia, walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz wykorzystać dotychczasową różnorodność gospodarczą i kulturową. Gmina dąży do zrównoważonego i trwałego rozwoju funkcji rekreacyjnej, mieszkaniowej i produkcyjno-usługowej przy zachowaniu jej wiejskiego charakteru.

Studium stanowi, iż w stosunku do zabytków nieruchomości wpisanych do rejestru obowiązuje wymóg uzyskania pozwolenia konserwatorskiego w przypadku podejmowania jakichkolwiek działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku, wymóg posiadania przez właściciela lub posiadacza zabytku dokumentacji konserwatorskiej oraz programu zagospodarowania zabytku, uzgodnionego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w przypadku zagospodarowania zabytku na cele użytkowe.

Studium wskazuje również obiekty, budynki i zespoły zabudowy oraz parki objęte ochroną konserwatora zabytków. Są to obiekty i obszary prawnej ochrony konserwatorskiej, które zostały wpisane do rejestru zabytków, z podanym numerem rejestru, a także obszary i obiekty objęte strefami ochrony konserwatorskiej.

W stosunku do zabytków nie wpisanych do rejestru, Wojewódzki Konserwator Zabytków może przedstawić zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich.

Zabytkowe stanowiska archeologiczne, zlokalizowane na terenie gminy oznaczone zostały w ewidencji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Katowicach właściwymi numerami. Warunki ich ochrony określają plany miejscowe, według wytycznych Konserwatora Zabytków.

Ze względu na bardzo duże nasycenie gminy w stanowiska archeologiczne konieczne jest objęcie całej gminy Pietrowice Wielkie strefą obserwacji archeologicznej. W strefie tej większe prace ziemne (budowa podziemnej infrastruktury technicznej, dróg oraz dużych powierzchniowo obiektów) powinny mieć zabezpieczony nadzór archeologiczny.

W tekście zmiany Studium przedstawiono rysunki dla poszczególnych miejscowości dotyczące ochrony konserwatorskiej.

5.5. Program Ochrony Środowiska na lata 2009 -2012

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Pietrowice Wielkie na lata 2009 – 2012 został wprowadzony Uchwałą nr VI/80/2003 z dnia 31 marca 2003 roku. Niniejszy program obejmuje lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

Zapisy istotne z punktu widzenia Gminnego Programu Ochrony Zabytków Gminy Pietrowice Wielkie:

Cel główny:

Kreowanie zrównoważonego, wielofunkcyjnego rozwoju Gminy, tj: rozwoju „zaspakajającego aktualne i przyszłe potrzeby społeczności Gminy, racjonalnie wykorzystującego walory ekonomiczne, przyrodnicze, kulturowe i krajobrazowe Gminy.

Cel strategiczny:

C.5. Zachowanie i pielęgnacja walorów krajobrazowo – kulturowych, w tym w szczególności:

C.5.1. poprawa harmonii zagospodarowania i kształtowanie ładu przestrzennego

C.5.2. koncentracja funkcji usługowych w historycznych centrach wsi

C.5.3. ochrona i racjonalne zagospodarowanie i wykorzystanie obiektów kultury i miejsc historycznych jako składnika krajobrazu, podkreślającego jego piękno i służącego rozwojowi funkcji turystycznych i wypoczynkowych (Krowiarki, Pietrowice Wielkie, Maków, Kościół św. Krzyża, Aleja „Husarii Polskiej”, dwór Samborowice, Cyprzanów)

C.5.4. racjonalna ochrona stanowisk archeologicznych, stanowiących dziedzictwo kulturowe regionu – jako jednej z atrakcji turystycznych.

Strefy pośredniej ochrony konserwatorskiej o rygorze utrzymania zasadniczych elementów rozplanowania zabytkowej zabudowy lub innych historycznych elementów krajobrazu kulturowego oraz charakteru skali nowej zabudowy zawierają:

roszarnia Inu w Pietrowicach Wielkich;

magazyn zbożowy w Pietrowicach Wielkich;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. Jana Chrzciciela w Makowie;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. Wita, Modesta, Krescencji w Pietrowicach Wielkich;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. Trójcy Świętej z XIX w. w Cyprzanowie;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. Narodzenia NMP w Krowiarkach;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. św. Michała Archanioła w Pawłowie;

cmentarz przy kościele parafialnym p.w. Świętej Rodziny w Samborowicach;

Dla terenów tych za wyjątkiem cmentarzy obowiązują następujące ustalenia:

- 1) utrzymanie i rewitalizacja zabytkowej zabudowy,
- 2) utrzymanie historycznej kompozycji przestrzennej,
- 3) utrzymanie i pielęgnacja istniejącej zieleni,
- 4) dopuszcza się adaptacje oraz budowę nowych obiektów pod warunkiem utrzymania funkcji terenu leżącego w granicach strefy oraz nawiązania do formy istniejącej zabudowy historycznej,
- 5) obowiązuje zakaz lokalizacji oraz adaptacji tymczasowych blaszanych garaży oraz typowych blaszanych obiektów handlowych i garażowych,
- 6) zakaz tworzenia nowych dominant w krajobrazie.

Ochroną objęte są także strefy stanowisk archeologicznych, ochrony krajobrazu i ochrony ekspozycji.

1. Stanowiska archeologiczne obejmują obszary potencjalnego występowania znalezisk archeologicznych, dla których obowiązuje wymóg prowadzenia wszelkich prac ziemnych pod nadzorem archeologicznym:

2. Punkty widokowe/ krajobraz komponowany:

punkty widokowe w Krowiarkach (5 obiektów),

punkty widokowe w Makowie (2 obiekty),

punkty widokowe w Pietrowicach Wlk. (3 obiekty),

punkt widokowy w Pawłowie,

punkt widokowy w Lekartowie,

system folwarków i alei śródpolnych w Krowiarkach,

zespół dworsko-parkowy w Kornicy,

teren byłych ogrodów dworskich w Pietrowicach Wlk.,

szlak turystyczny „Alei Husarskiej”,

„trasa procesji konnej”.

3. Tereny łowieckie:

okolice rzeki Psiny i Troi w południowej i centralnej jej części (Gródczanki, Samborowice, Cyprzanów, Pietrowice Wlk., Maków),

niewielkie kompleksy leśne i remizy polne (Krowiarki, Maków, Pawłów, Żerdziny),

tereny rolnicze (centralne i północna część gminy).

6. Zasoby oraz analiza stanu dziedzictwa i krajobrazu kulturowego gminy Pietrowice Wielkie

Gmina Pietrowice Wielkie położona jest w Bramie Morawskiej, na historycznym szlaku komunikacyjnym między Śląskiem a Czechami. Tędy wiódł szlak bursztynowy, w Kietrze znajduje się największe cmentarzysko z epoki brązu. Na przestrzeni wieków odcisnęły tu swoje piętno trzy kultury: polska, niemiecka i morawska. W zabytkowym kościółku św. Krzyża z XVI w. do dzisiaj odprawiana jest z okazji odpustu trójjęzyczna liturgia.

Najstarsze ślady istnienia człowieka na terenie gminy Pietrowice Wielkie pochodzą sprzed 150 tys. lat.

W okresie przedwojennym istniało w Pietrowicach 20 stanowisk archeologicznych. Do ich odkrycia przyczynił się radca sanitarny dr Breitkopf. Znalaziono mnóstwo siekier kamiennych, naczyń glinianych oraz wiele innych przedmiotów codziennej użyteczności. Wiemy, że ciągłość osadnicza przetrwała tu kilkakrotnie zlodowacenia. Ustąpiły one około 10 tys. lat temu. 5 tysięcy lat później, w okresie kamienia gładzonego (neolitu) prowadzono na naszej ziemi osiadły tryb życia, utrzymując się z uprawy ziemi i hodowli zwierząt. Ten temat opisuje książka wydana w 1980 roku, przez Polską Akademię Nauk pt. "Osady neolityczne w Pietrowicach Wielkich pod Raciborzem".

W latach 1300 do roku 400 p.n.e. kształtowała się tu kultura łużycka wprowadzona przez indoeuropejski lud Wenedów. Świadczą o tym znaleziska na tzw. "pietrowskich wierchach" i w okolicy "lasku" w Samborowicach. Plemiona te zostają wyparte przez plemiona Celtyckie. Dzisiaj ich spadkobiercami są Irlandczycy i Anglicy. Około roku 25 po Chrystusie tereny te zostały zdobyte przez plemiona Germańskie Wandalów, na ok. 200 lat ich miejsce zajęli Sylingowie - szczep wandalcki.

Na przełomie V i VI wieku osiedliły się tu germańskie plemiona Gotów i Gepidów wypędzonych przez Hunów znad Morza Czarnego i Dunaju. Razem z tymi plemionami na ziemię śląską przybyli pierwsi

chrześcijanie. Plemiona Słowiańskie zaczęły napływać na nasze tereny od 300 do 500r. po Chrystusie i tu pozostały. Około roku 600 n.e. ludzie zaczęli prowadzić bardziej osiadły tryb życia. Zaczęły powstawać grody, w tym i Racibórz. W roku 845 opisuje te wydarzenia bawarski benedyktyn z Ratzbony (Regenzburg), którego imienia nie znamy. W tym samym czasie zaczęły kształtować się wpływy ziem przez misjonarzy - świętych Cyryla i Metodego, którzy nawracali w języku starosłowiańskim.

W roku 966, część Śląska przeszła w ręce Polskie jako wiano dla Mieszka I, który ożenił się z czeską księżniczką Dobrawą, pozostałą część Mieszko przyłączył z własnej inicjatywy. Od tej pory zaczęła się planowana chrystianizacja Śląska, który był pod jurysdykcją praskiego biskupa Wojciecha. Przełom, z punktu widzenia religijnego, nastąpił w roku 1000 gdy zostały utworzone biskupstwa w Gnieźnie i we Wrocławiu.

Po śmierci Bolesława Chrobrego (1025) na naszych ziemiach nastąpiły najazdy Czechów 1035-38 i powrót do pogaństwa. Kolejny "dolek" religijno-kulturowy nastąpił w roku 1037-46. Mieszko II, Kazimierz Odnowiciel, Bolesław Krzywousty z trudem nad wszystkim panowali. Krzywousty przed śmiercią podzielił Polskę pomiędzy swych synów. Najstarszy z synów Władysław Wygnaniec otrzymał Kraków i cały Śląsk. Władysław, chcąc władać całą Polską, chciał odsunąć młodszych braci od władzy. Plan ten kończy się tym, że sam musi uciekać na dwór niemiecki do swojego szwagra cesarza Konrada III. W roku 1163 cesarz Fryderyk Rudobrody wymusza na Bolesławie Kędzierzawym oddanie Śląska synom Władysława.

Najstarszy Bolesław Wysoki otrzymał Wrocław, Mieszko Piłtonogi otrzymał Racibórz, Konrad otrzymał Głogów. Jednak zmarł wcześniej, a Śląsk podzielił się na Górny z siedzibą w Raciborzu i Dolny z siedzibą we Wrocławiu. Od tego czasu rozpoczęto dzielenie Śląska na coraz mniejsze księstwa, było ich ponad dwadzieścia. W trakcie wyścigu o koronę Polski pomiędzy Janem Luksemburczykiem a Kazimierzem Wielkim, ten ostatni otrzymuje ją za cenę oddania Śląska Czechom.

Od końca XII wieku, aż po prawie wiek XV. miała miejsce kolonizacja średniowieczna, charakteryzująca się masowym napływem mieszczan i chłopów niemieckich na ziemie polskie. Przyczyną tej kolonizacji były problemy gospodarcze i polityczne: polscy władcy nie zawsze umieli sami zagospodarować tereny nadgraniczne i puste. Do rzeczywiście intensywnej kolonizacji wiejskiej w całej Polsce dochodzi od lat 40. XIII w.; jej przeprowadzaniem zajmowali się tzw. lokatorzy. Niemieccy chłopcy przybywali do Polski, szukając lepszych warunków życia, zapewnionych przez dobrowolnie udzielane im prawo niemieckie. Udzielanie takiego prawa leżało w interesie polskich władców, dążących do jak najszybszego zniwelowania różnic gospodarczo – kulturowych pomiędzy Polską, a innymi państwami europejskimi.

Z zamiarem sprowadzenia chłopów niemieckich na Śląsk jako pierwszy zadeklarował się klasztor cystersów w Lubiążu, który otrzymał na to pozwolenie od księcia Bolesława Wysokiego w 1175 r. Szersza kolonizacja na Śląsku rozpoczęła się jednak od czasu panowania Henryka Brodatego (1207 r.), a prawdziwa ekspansja osadników niemieckich w Polsce zaczyna się od lat czterdziestych XIII wieku. Chłopi przybywający z Niemiec do Polski szukali tutaj lepszych warunków życia gwarantowanych im w zakładanych dla nich miastach na prawie niemieckim. Na prawo niemieckie, korzystne z gospodarczego punktu widzenia, przenoszono też liczne, już istniejące wsie polskie. W ten sposób doszło do przemieszania Niemców i Polaków.

Wykorzystując zamieszanie polityczne w Austrii, król Prus Fryderyk II Wielki najechał, zajął i wcielił Śląsk do Królestwa Prus. Tym samym staliśmy się częścią Prus. Było to w 1740 roku, ale wojny na Śląsku zakończyły się w 1763 r.: Fryderyk Wielki sprowadził do Polski osadników - cudzoziemców, którym nadawał liczne przywileje (kolonizacja fryderycjańska). Dowodem asymilacji okresu przynależności do Królestwa

Pruskiego pozostały do dziś w naszych wioskach posesje o zabudowie frankońskiej. „Cechą charakterystyczną budownictwa frankońskiego było przede wszystkim rozplanowanie zagrody, a w konsekwencji ukształtowanie urbanistyczne całych zespołów wiejskich. Zagrody wywodząc się jak gdyby z wąskich działek średniowiecznej wsi lokacyjnej, wyglądały z reguły następująco: od frontu szczytami na ulicę wychodziły dwa domy mieszkalne; większy – właściwy dom gospodarzy, mniejszy, tzw. wyłomek lub dom wycuźnika – mieszkanie dla starych rodziców lub ustępujących gospodarzy. Między budynkami znajdował się mur z bramą przejazdową i jedną lub dwiema furtkami, zamykający zagrodę od ulicy. W głębi dziedzińca budynki mieszkalne przechodziły w zabudowania gospodarcze, a całość zamykała, położona prostopadle do budynków, wydłużona stodoła z przejazdem pośrodku, umożliwiającym wydostanie się z zagrody.

Po 1871 roku, Śląsk wraz z całym Prusami stał się częścią zjednoczonego cesarstwa niemieckiego (II Rzeszy).

Ostatnie ważne w historii naszych ziem wydarzenia to I i II wojna światowa, które pozostawiły trwałe ślady.

Każde ze wspomnianych wyżej okresów w historii, zostawiło po sobie trwałe, namacalne ślady, bądź w postaci licznych stanowisk archeologicznych, bądź zabytków sakralnych lub świeckich, bądź też pomników ku pamięci poległych.

Na gminę Pietrowice Wielkie składa się 11 sołectw, powstałych w różnym czasie. Poniżej krótkie historie sołectw:

Amandów

Wieś Amandów położona jest 2 km w kierunku północno-zachodnim od sołectwa Krowiarki. Osada powstała w 1945 roku na bazie folwarku obszarniczego hrabiego von Donnersmarck, który był jego właścicielem do 1945 roku łącznie z zamkiem w Krowiarkach. Z folwarku 22 kwietnia 1949r. powstała Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna, w której to znalazła zatrudnienie ludność miejscowa oraz większa część ludności napływowej.

Cyprzanów

Dzisiejsza wioska Cyprzanów powstała z połączenia dwóch niegdyś istniejących miejscowości: Janowice i Cyprzanów. Na dobre fuzja Janowic z Cyprzanowem nastąpiła po zakończeniu II wojny światowej. Nazwa Janowice występuje w kronikach znacznie wcześniej niż nazwa Cyprzanów.

Wioska Janowice była zdecydowanie większa, w niej został wybudowany kościół parafialny i utworzona parafia. Nazwa Cyprzanów pochodzi z XV w. od kantora Cypriana (zm. w 1431), który był właścicielem mniej okazałej wsi, pierwotnie noszącej nazwę Folwark Piaski (Sandvorwerk). Krótkim epizodem w historii miejscowości jest fakt iż po dojściu do władzy Hitlera miejscowość ta nosiła nazwę Janken. Opisane dzieje miejscowości i parafii zostały podzielone na dwa okresy: do roku 1945, dla którego używana będzie nazwa Janowice, i po roku 1945 dla którego używana będzie nazwa Cyprzanów.

Pierwsze wiadomości dotyczące Janowic pochodzą z roku 1339 kiedy to rycerz Mieszko z Kornicy podarował połowę wioski kościołowi farnemu w Raciborzu, jako ofiarę za Mszę św., która miała być odprawiana co tydzień w intencji rodziny feudala. W 1364 r. książę raciborski Mikołaj I, w dowód wdzięczności dla proboszcza raciborskiego Jana Dzecko, który wstawił się w jego sprawie u Papieża i pomógł uzyskać dyspensę na ślub z krewniaczką, zwolnił chłopów z Janowic, podlegających kościołowi farnemu, z wszystkich świadczeń i opłat względem siebie i swoich następców. Kolejnym ważnym faktem historycznym jest transakcja, w której to kanonik raciborski Gallus Gwoźdź odkupił w 1498 r. dalszą część wioski od Jana

Strzelki za 170 węgierskich Guldenów. W roku 1499 jeszcze raz Janowice zostały nadane proboszczowi raciborskiemu Gawłowi Gwoźdź i kapitule, tym razem już na trwałe. Jak widać wioska już od samego początku była związana z Kościołem, choćby przez fakt jej własności. W jej historii wynikało wiele sporów, związanych z problemem płacenia podatków. Zachowały się spisy podatkowe z połowy XVI w., z których można wyczytać, że Kolegiata miała w Janowicach 166 poddanych.

Do znamiennych w historii miejscowości należy data 1-09-1861 r., kiedy to o godz. 15 wybuchł ogromny pożar, który w niecałą godzinę pochłonął połowę wioski wraz z kościołem i szkołą. To okropne wrześnie wydarzenie było ogromnym ciosem dla małej wiejskiej społeczności. To jednak nie koniec tragicznych wydarzeń. W tym stuleciu jeszcze raz 9-11-1877 r. wioska zostaje w dużej części strawiona przez pożar podobnych rozmiarów. W 1886 roku główna ulica wioski została wyłożona bazaltowym brukiem, za pieniądze władz okręgowych i prowincjonalnych. Jeśli chodzi o czas ostatnich wojen, to wioska i kościół ucierpiały tylko w nieznacznym stopniu.

We wsi kościół parafialny Trójcy Świętej, zbudowano w latach 1865-88 w stylu neogotyckim. Ponadto zachowało się szereg typowych zagród w układzie frankońskim z końca XIX wieku i początku XX wieku, kapliczka z połowy XIX wieku.

Sławni mieszkańcy Cyprzanowa:

Emanuel Smółka urodzony w roku 1820 w Janowicach wybitny działacz narodowościowy i kulturalny na Górnym Śląsku; współzałożyciel Klubu Narodowego w Bytomiu w roku 1848; założyciel Towarzystwa Pracujących dla Oświaty Ludu Górnośląskiego tzw. Czytelnia; członek "Ligi Polskiej"; wykładowca na uniwersytecie w Tarnowskich Górach; zmarł w 1854 roku.

Ks. Augustyn Strzybny urodzony 1 maja 1879 r. w Janowicach jako syn biednego chłopo-robotnika. Święcenia kapłańskie otrzymał 22 czerwca 1901 r. we Wrocławiu. Był kapelanem w Opolu później prefektem Arcybiskupiego Seminarium Duchownego we Wrocławiu. Był zawziętym czcicielem i obrońcą Krzyża św. Uchodził za człowieka konsekwentnego, pogodnego i wesołego pomimo "krzyża, który niósł na własnych plecach", gdyż cierpiał na chroniczny reumatyzm stawów, obu łopatek, pleców i lewego kolana. Ks. Strzybny zgorzenia moralnego i etycznego dopatrywał się w bogatych niemieckich kapitalistach, przeciwko którym występował z polecenia Kurii, jak i z własnego przekonania. Został bestialsko zamordowany 10-cioma strzałami, przez niemieckich bojówkarzy w wigilię Wszystkich Świętych 1921 r.

Gródczanki

Pierwsze wzmianki pochodzą z 1377 roku, nazwa posiada fonetykę czeską: hradczany - ludzie z Hradka. Przy drodze do Pietrowic stoi drewniany kościół odpustowy. Grodzisko położone nad rzeką Troją w wieku XIII-XIV. Przez miejscowość prowadzi część drogi rowerowej łączącej gminy Sudice (CZ), Kietrz, Krzanowice, Pietrowice Wielkie.

Kornice

Wieś wzmiankowana około 1300 roku, chociaż są zapiski z 1283 roku gdzie wzmiankowany jest Mieszko na Kornicy. W 2 połowie XV wieku wieś należała do Pyrzynów, a w połowie XVI w. przeszła w ręce Reiswitzów, którzy przez zakup sąsiednich wsi utworzyli tzw. "państwo kornickie". W 1711 r. dobra zostały podzielone i odtąd często zmieniały właścicieli.

Na terenie wsi znajdują się pozostałości zamku zbudowanego w połowie XIV wieku - zachowane są zarysy grobli i obwałowań. Na terenie RSP - dwa budynki mieszkalne z 1889 roku oraz magazyn z 1890 roku. Ponadto spichlerz dworski z XVIII/XIX wieku, dom mieszkalny z 1891r., kapliczka z końca XVIII wieku z barokowo-ludową rzeźbą św. Jana Nepomucena oraz park podworski, a w nim pomnikowe okazy dębów i lip.

Krowiarki

Nazwę Krowiarki nadano wsi po II wojnie światowej. W gwarze mieszkających tu mieszkańców i ludności zamieszkującej okoliczne wioski, Krowiarki zwane były "Krawarzem". Przez Niemców wieś zwana była "Polnisch Kravarn". Nazwa wioski pochodzi od pol. krowiarze (hodowcy krów).

Kiedy wioska powstała, nie wiadomo; ale najprawdopodobniej na przełomie XII i XIII w. Już w 1223 roku jej mieszkańcy płacili dziesięciny klasztorowi norbertanek w Rybniku. Gdy Rybnicki klasztor przeniesiono do Czarnowąsów pod Opolem, wioska nadal pozostała jego własnością. Stało się tak gdyż książęta Mieszko i Przemysław zwolnili poddanych (mieszkańców Krowiarek) od podatków i robocizny dla księstwa i odtąd wieś sprawowała służbę Klasztorowi.

Pod koniec XV w. Opactwo w Czarnowąsach utraciło ze swoich własności aż 20 wiosek. Zostały one nieprawnie zabrane: m. in. Krowiarki spotkały się z takim losem. Przeszła ona na własność kanclerza księstwa raciborskiego Kaspra Wyskoty: również zatrzymał dla siebie dochody. Przeciw takiemu postępowaniu ówczesny opat Paweł z Czarnowąsów wniósł do papieża Leona X w 1514 r. protest. Nie odniósł jednak pożądanego skutku.

Kościół w Krowiarkach

W 1223 r. został zbudowany pierwszy kościół w Krowiarkach, który w 1447 został przebudowany. Patronem kościoła aż do wieku XV był klasztor w Czarnowąsach. Kościół po wprowadzeniu protestantyzmu dostał się w ręce protestantów i przeszedł na ich własność. W tym roku protestant Leonard von Dobschütz wybudował plebanię, chlewnię i stodołę. Na początku XVII w. Kościół został zwrócony katolikom i stał się kościołem filialnym Makowa na jakiś czas. Był on poświęcony czci Narodzenia N.M.P. Zbudowany był z drewna, miał 3 ołtarze, w wieży znajdowały się 2 dzwony. Doroczny odpust obchodzono w drugą niedzielę po Wszystkich Świętych.

Wioski od czasów sekularyzacji, a wśród nich i Krowiarki, pozostawały wyłącznie w rękach prywatnych, a właściciele zmieniali się bardzo często. W roku 1680 nabył wieś jeden z potomków wygastej rodziny Tenczyńskich Leopald Paczyński, hrabia Tenczynka i Paczyny, który odkupił ją z rąk potomków Sędziwoja, słynnego krakowskiego alchemika. Franciszek, syn Leopalda Paczyńskiego, zbudował w Krowiarkach nowy kościół w 1709r.

W 1778r. kościół został przez złoczyńców poważnie złupiony. Dopiero w 1812 r. gruntownie go przebudowano już na murowanych fundamentach. Ustawiono w nim 4 ołtarze : główny- Narodzenia N.M.P. boczne: św. Józefa, św. Jana Nepomucena i 14 orędowników. W roku 1828 kościół został do połowy omurowany, reszta była drewniana. W 1886r. poświęcono nowy cmentarz, zaś w 1884r. wewnątrz kościoła odrestaurowano- przede wszystkim ołtarze, ambona i chrzcielnica.. W tym roku został odlany nowy dzwon na miejsce średniego, który pękł. Plebania była wykorzystywana jako dom gospodarczy. W 1830 r. zapadła się, a nową plebanię wybudowano na innym miejscu.

Franciszek Albrecht Paczyński z rodu Tenczyńskich zmarł w 1770 r. w Biczynie pod Gliwicami i został pochowany u OO. Franciszkanów w Gliwicach. W pięć lat po jego śmierci Krowiarki znalazły się w zupełnie obcych rękach, a w roku 1800 wieś przeszła na własność hrabiego Strachwitza na Kamieńcu pod Gliwicami. Syn jego Karol, sprzedał Krowiarki w roku 1842 hrabiemu Gaszynie. Po wymarciu męskich potomków rodziny Gaszynów wieś przeszła na jedyną spadkobierczynię ??? hrabinę Wandę Gaszynówną, która ok. roku 1856 wyszła za hrabiego von Donnensmarcka. Do tej rodziny Krowiarki należały do 1945 r.

Po sekularyzacji prawo patronatu względem kościoła trzymali poszczególni właściciele Krowiarek. Z tego tytułu dużo właścicieli fundowało dla kościoła. I tak Franciszek Paczyński wybudował nowy kościół (1709), jego potomek postawił figurę św. Jana Nepomucena (1760), hrabiowie Joachim i Henryk Strachwitz ofiarowali po 2 tys. Talarów na potrzeby kościoła, hrabia Gaszyn ofiarował krzyż i 140 talarów na nowe okna i odnowienie ołtarza (1856) . Jeszcze wielu właścicieli fundowało coś dla Kościoła.

Pałac

Właściciele Krowiarek pozostawili po sobie pałac. Pierwotny pałac został wzniesiony zapewne w XVII w. z drewna. Następny zbudowany był przed 1826 r. staraniem Ernesta Joachima Strachwitza. W latach 1852-1877 dokonano gruntownej przebudowy pałacu, założono nowy park. Zaś w 1898 r. Donnersmarckowie wystawili skrzydło neogotyckiego w miejscu spalonego w 1892 r. skrzydła drewnianego. Taki stan pałacu utrzymał się do dziś. W 1709 r., jak wyżej zaznaczono, hrabia Paczyński wybudował nowy, obszerniejszy kościół. Był on również z drewna. Wewnątrz znajdowały się 3 ołtarze: główny czci Narodzenia N.M.P., boczne : św. Trójcy i św. Rodziny. Ambona ozdobiona była statuetami czterech Ewangelistów. W 1729 r. Poświęcono dzwon o ciężarze 150 kg. Odpust odbywał się w pierwszą niedzielę po św. Marcynie.

Lekartów

Wieś wzmiankowana w 1445 roku, nazwa pochodzi od imienia Lekart. Pierwotnie była własnością książąt raciborskich, w 1445 r. należała do spadku księżnej Małgorzaty, a w 1479 r. właścicielem wsi był Fryderyk na Lekartowie.

Przez wieki wieś była w różnych rękach (m.in. w latach 1625-1796 należała do "państwa kornickiego"). Po 1796 roku była wolną osadą. We wsi jest kaplica z 1820 roku, odnowiona w 1860 roku (wewnątrz barokowa rzeźba św. Jana Chrzciciela z połowy XVIII wieku) oraz krzyż pokutny, nazwany "cyrylikiem".

Maków

Za datę powstania wsi podaje się rok 1222, kiedy to Maków należał do hrabiego Wernera będącego palatynem księcia Kazimierza z Opola. 19 listopada 1223 roku biskup Lorenc konsekrował kościół pw. św. Jana i przeznaczył 1/10 część z twierdzy Maków, Gamów i Bogdanowo na jego utrzymanie. W roku 1240 książę Mieszko oddał Maków zakonowi Joannitów (był to zakon rycerski). W 1437 roku książę Mikołaj z Raciborza, chcąc się wzbogacić przywłaszczył sobie majątek i folwark Maków.

Według kroniki z 1532 roku 33 gospodarstwa oraz 17 ogrodników należało do księstwa raciborskiego, a pozostała część do rycerskiego zakonu Joannitów. Młyn, który do tej pory należał do zakonu z Rud Wielkich, wydzierżawił młynarz Jerzy.

Do 1565 roku Maków należał do Raciborza. Od 1565 do 1575 roku należał do Opawy. W tym czasie wojewodą był Jerzy Lessota von Steblau. Maków został sprzedany Samuelowi Lessota za 4000 talarów. Ten zbudował folwark i ładny dom z ogrodem, zabrał większe gospodarstwa chłopom i przyłączył do folwarku, gębiąc w ten sposób ludność Makowa.

W roku 1603 Kasper Beess Freiherr z K??In nabył Maków za 8000 talarów. Po jego śmierci, jego brat Jan sprzedał Maków Dorocie, z domu Strzela, wdowie po Kasprze za 9000 talarów.

W roku 1676 Maków kupił Adam Wilhelm Stolc, aby w roku 1687 sprzedać go Gotfrydowi Bernardowi Szalsza von Ehrenfeld ze Strzybnicy. Po jego śmierci, synowie Filip, Florian i Józef Antoni podzielili się Makowem. Józef Antoni von Szalsza sprzedał swoją część. Jedną część nabył Franciszek Albrecht hrabia Tęczyński z Krawarza w roku 1719. Drugą część nabył Józef Ignacy von Teczler. W 1724 roku część Teczlera nabył hrabia z Krawarza i w ten sposób posiadał cały Maków.

Pawłów

Wieś wzmiankowana około 1300 roku. Na początku XIV wieku folwark należał do kolegiaty w Raciborzu; ks. Walenty sprzedał go w 1506 r. Zygmuntowi Wyskocie. Wieś wielokrotnie zmieniała właścicieli, do których należeli m.in.: Salisowie, Holly, Laryszowie, Poserowie, Fragsteinowie i Strachwitzowie.

We wsi jest neogotycki kościół parafialny, zbudowany w latach 1904-16 na miejscu poprzedniego, drewnianego.

Pietrowice Wielkie

Wieś gminna, wzmiankowana w 1373 roku. W połowie XIII wieku król czeski Otakar II podarował wieś wraz z ziemią kietrzańską biskupowi Brunonowi z Ołomuńca, który zbudował tu w 1281 roku kościół. Wieś należała do biskupów, a w latach 1557-1877 - do rodu Gaczyńskich. W Pietrowicach urodził się ks. Paweł Schebesta (1887-1967), światowej sławy etnolog, największy znawca Pigmiejów.

We wsi jest kościół parafialny św. Wita, Modesta i Krescencji, zbudowany w XVI wieku, rozbudowany w 1822 i 1935 roku. Z pierwotnego kościoła gotyckiego zachowały się od zachodu trzy przęsła. Wieża wzniesiona w 1822 roku. W kościele są obrazy z drugiej połowy XVIII wieku (m.in. obraz św. Mikołaja z 1827 roku - mal. Antoni Blasch), rzeźby barokowe oraz żeliwna płyta nagrobna z 1843 roku. Kościół otoczony był murem obronnym z XVI w., z którego zachował się odcinek ze strzelnicami i szkarpami uskokowymi.

Poza wsią po drodze do Gródczanek stoi drewniany kościół odpustowy św. Krzyża o konstrukcji zrębowej, zbudowany w 1667 roku, odnowiony w 1743 roku. Posiada bogate wyposażenie barokowe z połowy XVIII wieku (w m.in. mezzotinta z Adoracją Cudownego obrazu MB z Rud, z widokiem kościoła i klasztoru, wykonana przez Jana Eliasza Ridingera z Wiednia około 1752 roku). Przy kościele znajduje się kapliczka neogotycka z 1899 roku, z cudownym Źródełkiem. W latach 2002 - 2005 na terenie wokół kościółka na obszarze 2,5 ha powstało arboretum.

Wieś posiada układ owalnicowy i zwartą zabudowę. Zachowała się nieznaczna ilość zagród typu frankońskiego z końca XIX i początku XX wieku oraz figura św. Jana Nepomucena z XVIII wieku.

Samborowice

Wieś wzmiankowana w akcie fundacyjnym z 1288 roku. Nazwa pochodzi od imienia Sambor. W 1308 roku należała do komandorii joannitów w Grobnikach, ale już w roku 1377 brak jej w wykazie ich posiadłości. W roku 1500 Samborowice i Kuchelnę zakupił Jarolin (Hieronim) Szamazowski z Rohowa, a po nim kilku innych właścicieli. W roku 1599 jeden z nich, Bartłomiej Rechwitz, na stałe przyłączył ją do Krzanowic.

Samborowice zastępnęły dzięki pracom archeologicznym, prowadzonym tu w latach 1973-82 w piaskowni, 1 km na zachód od wsi, które doprowadziły do odkrycia i przebadania 115 ciałopalnych grobów popielcowych kultury łużyckiej oraz do odkrycia osady kultury amfor kulistych.

We wsi znajduje się neobarokowy kościół parafialny Świętej Rodziny z 1933 roku.

Żerdziny

Wieś występująca w dokumentach z 1383 roku. Od XIV-XIV wieku wieś należała do Kolegiaty Raciborskiej, a potem Skarbu Pruskiego.

6.1. Zabytki nieruchome wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego

Miejsce	Nazwa zabytku	Nr w rejestrze
Gródczanki ulica Wiejska 27	Dwór z XVIII/XIX wieku, klasycystyczny, murowany z cegły	A/1575//95 29 XII 1995
Krowiarki	Pałac i mauzoleum. Wpis do rejestru zabytków obejmuje oba wymienione budynki w obrysie murów zewnętrznych	A/238/09 20 III 2009
Krowiarki	Park przypałacowy	A/152/49 03 III 1949
Lekartów Ulica Raciborska	Kaplica pod wezwaniem świętego Urbana z 1820 roku, murowana	A/1749/1817/98 31 XII 1998

Maków	Kościół parafialny pod wezwaniem świętego Jana Chrzciciela	A/Op-619/59
Pietrowice Wielkie	Kościół parafialny pod wezwaniem Świętych Wita, Modesta i Krescencji Wpis obejmuje budynek kościoła oraz najbliższe otoczenie w ramach ogrodzenia i schody od wschodu	A/78/02 30 XII 2002
	Kościół odpustowy filialny pod wezwaniem Świętego Krzyża, drewniany	A/1750/93/98 31 XII 1998
Samborowice	Zespół dworski: - dwór z pierwszej z połowy XIX wieku, przebudowany w ostatnich latach XIX wieku, bezstylowy z elementami neobaroku - zespół zabudowań folwarcznych (oficyna, stodoła, mur z bramą) relikty założenia parkowego	A/1495/92 3 IX 1992

6.2. Zabytki archeologiczne wpisane do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego

Miejsce	Nazwa zabytku	Nr w rejestrze
Kornice	Stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu datowane na epokę kamienia. Znajduje się około 300 metrów na zachód od majątku i około 100 metrów na północ od stawu, na południowym stoku wzniesienia.	A/1744/94/98 31 XII 1998
	Stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu, wielokulturowe, datowane na epokę kamienia oraz okres średniowieczny. Znajduje się na terasie rzeki Psiny – około 450 metrów na zachód od majątku	A/1745/95/98 31 XII 1998
	Stanowisko archeologiczne (osada neolityczna)	A/Op-417/75
Krowiarki	Stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu datowane na epokę neolitu. Znajduje się około 3 km na południowy zachód od wsi, na północ od szosy Maków – Raków, tuż obok niej.	C/1747/97/98 31 XII 1998
	Stanowisko archeologiczne wielokulturowe, datowane na epokę kamienia, epokę brązu, okres wczesnośredniowieczny i średniowieczny. Znajduje się około 350 metrów na północ od gorzelnii, na stoku wzniesienia, opadającego do stawu.	C/1748/96/98 31 XII 1998
Maków	Osada stan. A) datowana na młodszą epokę kamienia	C/Op-394/75
	Osada – kultura łużycka (stan. E) datowana na młodszą epokę kamienia i epokę brązu	C/Op-395/75
	Stanowisko archeologiczne (stan. B) datowane na starszą epokę kamienia	C/Op-413/75
	Osada wielokulturowa (stan. C) datowana na młodszą epokę kamienia, okres lateński i okres wpływów rzymskich	C/Op-416/75
Pawłów	Stanowisko archeologiczne nieokreślonego typu datowane na epokę brązu okres kultury łużyckiej, okres wpływów rzymskich	C/Op-398/75
Pietrowice Wielkie	Osada neolityczna kultury pucharów lejowatych. Znajduje się na wzniesieniu przy ulicy Raciborskiej, na posesji zajętej przez Dom Kultury i jego najbliższym sąsiedztwie	C/1751/24/98 31 XII 1998
Samborowice	Osada wielokulturowa (stan. B)neolit, okres lateński	CA/Op-387/74
	Osada (stan. D), młodszą epoką kamienia	C/Op-388/74
	Osada wielokulturowa (stan. E) datowana m.in. na młodszą epokę kamienia)	C/Op-389/74

	Osada wielokulturowa - kultura łużycka, okres rzymski (stan. G), okres kamienia, epoka brązu	C/Op-403/75
	Osada wielokulturowa i cmentarzysko ciałopalne kultury łużyckiej (stan. A i F) epoka kamienia, epoka brązu – kultura łużycka, okres lateński, okres wpływów rzymskich	C/Op-414/75

6.3. Zabytki ruchome

Zabytki ruchome znajdują się w kościołach i są pod opieką proboszczów.

6.4. Dziedzictwo niematerialne, miejsca pamięci

Miejsce	Nazwa zabytku
Lekartów, ul. Raciborska	Pomnik poległych
Pawłów, ul. Powstańców Śl.	Pomnik poległych

6.5. Zabytki wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków

Gmina Pietrowice Wielkie przed 2014 r. nie prowadziła Gminnej Ewidencji Zabytków. Jednak nowelizacja ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia z dnia 18 marca 2010 r., która weszła w życie 5 czerwca 2010 r., znacznie wzmocniła rolę gminnej ewidencji zabytków, czyniąc z niej źródło prawa miejscowego. Do art. 19 dodano ust.1a wskazujący zabytki, których ochrona musi być bezwarunkowo uwzględniona w decyzjach o ustaleniu inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Są to zabytki wpisane do rejestru wraz z ich otoczeniem oraz zabytki nieruchomości, znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568) oraz Rozporządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 26 maja 2011 r., w sprawie prowadzenia rejestru zabytków krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. nr 113, poz. 661), Gminna Ewidencja Zabytków jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy.

Karta ewidencyjna zabytku zawiera w szczególności dane umożliwiające określenie zabytku, jego miejsce położenia lub przechowywania, zwięzły opis cech i wartości kulturowych oraz wskazanie właściciela i posiadacza zabytku. Gminna ewidencja zabytków stanowi część wojewódzkiej ewidencji zabytków, która z kolei jest częścią krajowej ewidencji zabytków prowadzonej przez Generalnego Konserwatora Zabytków. Ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy. Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Pietrowice Wielkie została przygotowana według specyfikacji przygotowanej przez Narodowy Instytut Dziedzictwa. Podczas prac nad Gminną Ewidencją Zabytków dokonano weryfikacji zasobu znajdującego się w wykazie Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pod kątem stanu faktycznego, ostatecznej weryfikacji dokonał Wojewódzki Konserwator zabytków w Katowicach.

Pełną listą zabytków nieruchomości na terenie gminy Pietrowice Wielkie, zawartych w Gminnej Ewidencji Zabytków, zamieszczono w poniższej tabeli:

Gminna Ewidencja Zabytków

Amandów

1. ul. Wiejska 3 Folwark obora , 2 poł. XIX w.
2. ul. Wiejska 3 Folwark obora, 2 poł. XIX w.
3. ul. Wiejska 3 Folwark budynek inwentarski, 2 poł. XIX w.

4. ul. Wiejska 3 Folwark budynek inwentarski, lata 80/90. XIX w.
5. ul. Wiejska 3 Folwark budynek gospodarczy, 2 poł. XIX w.
6. ul. Wiejska 3 Folwark budynek inwentarski, lata 80/90. XIX w.
7. ul. Wiejska 3 Folwark stodoła, poł. XIX w.
8. ul. Wiejska 3 Folwark Dom mieszkalny, XIX/XX w.
9. ul. Wiejska 3 Folwark Dom mieszkalny, XIX/XX w.
10. ul. Wiejska 3A kolonia budynków mieszkalno-gospodarczych dla pracowników folwarku (?)

Cyprzanów

11. ul. Dolna 1 dom mieszkalny, l. 20. XX w.
12. ul. Janowska 1 dom mieszkalny, 1 ćw. XX w.
13. ul. Janowska 22 zagroda, pocz. XX w.
14. ul. Janowska 29 plebania, 1869
15. ul. Janowska 30 dom mieszkalny, 1912
16. ul. Janowska 34 zagroda typu frankońskiego, 3 ćw. XIX w.
17. ul. Janowska 36 zagroda typu frankońskiego, 3 ćw. XIX w.
18. ul. Janowska 40 dom mieszkalny, pocz. XX w.
19. ul. Janowska 48 zagroda, ok. 1910
20. ul. Janowska 63 dom mieszkalny, 3 ćw. XIX w.
21. ul. Janowska cmentarz, 2 poł. XIX w.
22. ul. Janowska obok nr 40 kapliczka, 4 ćw. XIX w.
23. ul. Janowska kościół św. Marcina, ob. św. Trójcy, 1865-68
24. ul. Janowska mur kościelny, kapliczka, 2 poł. XIX w.
25. ul. Janowska posesja kościelna, krzyż, 1879
26. ul. Janowska/Polna krzyż, 1879
27. ul. Janowska 1 krzyż, 1900
28. ul. Janowska/Ogrodowa krzyż, 1903
29. ul. Łąkowa 1 zagroda, l. 20. XX w.
30. ul. Łąkowa 9 dom mieszkalny, ok. 1910
31. ul. Łąkowa 11 zagroda, ok. 1905
32. ul. Łąkowa, przy zagrodzie nr 11, krzyż, 1915
33. ul. Młyńska 4-6 dom mieszkalny, ok. 1910
34. ul. Młyńska młyn, ok. 1910
35. ul. Ogrodowa 1-1A zagroda frankońska, ok. 1910
36. ul. Szkolna/ogrodowa krzyż, 1894

Gródczanki

37. ul. Wiejska 7 Zagroda, ok. 1890 r.
38. ul. Wiejska 27 B. Oficyna w zespole dworskim, ok. poł. XVIII w.
39. ul. Wiejska 27 C. Oficyna w zespole dworskim, ok. poł. XVIII w., przebud.
40. ul. Wiejska 28 Dom mieszkalny, lata 1900-1910
41. ul. Wiejska 31 Zagroda, lata 1910-1920
42. ul. Wiejska 32 Dom mieszkalny, lata 1910-1920
43. ul. Wiejska 34 Dom mieszkalny i budynek gospodarczy, lata 1910-1920
44. ul. Wiejska Krzyż, 1880 r.
45. ul. Wiejska Rzeźba św. Jana Nepomucena, 1 poł. XVIII w.

Kornice

46. ul. Główna 14 Zagroda, 1 ćw. XX w.
47. ul. Główna 16 Zagroda frankońska, poł. XIX w. i l. 20. XX w.
48. ul. Leśna/Główna Kaplica, lata 1910-1920

49.	ul. Leśna/Główna	Krzyż, 1883 r., fund. K. Badiura
50.	ul. Spółdzielcza 2b	Dom mieszkalno-gospodarczy, 1889 r.
51.	ul. Spółdzielcza 2c	Dom mieszkalny, 1891 r., przeb. l. 20. XX w.
52.	ul. Spółdzielcza 2e	Stodoła, 1890 r., przeb.

Krowiarki

53.	Aleja wsch. łącząca szosę do Pawłowa z zespołem pałacowym	
54.	ul. Folwarczna 17	klasztor
55.	ul. Folwarczna przy nr 12,	kapliczka XIX/XX w
56.	ul. Folwarczna przy nr 44,	krzyż, 1932 r.
57.	ul. Folwarczna przy nr 26,	krzyż, 1908 r.
58.	ul. Folwarczna przy nr 1,	kapliczka XIX/XX w.
59.	ul. Folwarczna przy nr 9,	kapliczka, pocz. XX w.
60.	ul. Kasztanowa 14,	dom mieszk., l. 90. XIX w.
61.	ul. Kasztanowa,	zespół folwarczny, brama wsch., l. 90. XIX w.
62.	ul. Kasztanowa,	zespół folwarczny, brama pn. l. 90. XIX w.
63.	ul. Kasztanowa	zespół folwarczny, obora
64.	ul. Kasztanowa,	zespół folwarczny, budynek gospod. D
65.	ul. Kasztanowa,	zespół folwarczny budynek gospod. E
66.	ul. Kasztanowa,	zespół folwarczny, oficyna mieszkalna, H
67.	ul. Kasztanowa,	krzyż, 1887 r.
68.	ul. Mickiewicza 1,	dom mieszk., ok. 1920
69.	ul. Powstańców Śl. 1,	dom mieszk., l. 20-30. XX w
70.	ul. Raciborska przy nr 2,	krzyż, 1918
71.	szosa do Makowa,	krzyż, 1902
72.	szosa do Pawłowa,	krzyż, 1854
73.	ul. Wyzwolenia 15,	kaplica, pocz. XX w.
74.	ul. Wyzwolenia 15,	kościół paraf. Narodzenia NMP, 1909-10
75.	ul. Wyzwolenia 15,	krzyż, 1903
76.	ul. Wyzwolenia 20,	gorzelnia, ok. poł. XIX w.
77.	ul. Wyzwolenia 38,	zagroda, ok. 1920
78.	ul. Wyzwolenia 53,	zagroda, 1906
79.	ul. Wyzwolenia 58,	dom mieszk., 1920
80.	ul. Wyzwolenia przy nrze 25,	kapliczka, kon. XIX w.
81.	ul. Wyzwolenia, u zbiegu z ul. Powstańców Śl.,	krzyż, 1881
82.	ul. Wyzwolenia przy nr 11,	kapliczka, 1 ćw. XX w.
83.	ul. Wyzwolenia przy nr 47,	kapliczka, ost. ćw. XIX w.
84.	ul. Wyzwolenia przy nr 47,	krzyż, 1893
85.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	dom ogrodnika XIX/XX w
86.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	wozownia XIX/XX w.
87.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	stajnia, l. 80-90. XIX w.
88.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	ujeżdźalnia, l. 80-90. XIX w.
89.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	oficyna mieszkalna, ok. 1880
90.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	mur wewnętrzny, ok. 1880
91.	ul. Zamkowa, zespół pałacowy,	figura św. Jana Nepomucena, XVIII w.

Lekartów

92.	ul. Kolejowa 2	Szkoła, lata 1930-1940 r
93.	ul. Kolejowa 4	Budynek dworca kolejowego, lata 1910-1920
94.	ul. Ogrodowa 7	Zagroda, ok. 1920 r.
95.	ul. Raciborska 4	Zagroda, ok. 1920 r.
96.	ul. Raciborska 7	Folwark, Spichlerz, 1910-1920 r

97.	ul. Raciborska 11	Kamieniczka mieszkalna, XIX/XX w.
98.	ul. Raciborska 23	Dom mieszkalno-gospodarczy, ok. 1920r.
99.	ul. Raciborska 55	Zagroda, ok. 1920 r.
100.	ul. Raciborska 63	Zagroda, ok. 1930 r.
101.	ul. Raciborska 69	Dom mieszkalny, lata 1920-1930
102.	ul. Raciborska	Krzyż kamienny przy kaplicy. 1904 r., fund. K. Niewiera
103.	ul. Raciborska	Krzyż pokutny, tzw. "cyrylic", XIII-XVI w .
104.	ul. Raciborska, wylot w	str. Cyprzanowa Pomnik poległych, po 1945 r.
105.	szosa do Cyprzanowa
z Raciborza	Krzyż kamienny. 1938 r., fund. F. Piechaczek, firma Kokes i Jungblut

Maków

106.	ul. Młyńska 9	zagroda, XIX/XX w.
107.	ul. Młyńska	kapliczka
108.	ul. Ogrodowa	komin
109.	ul. Ogrodowa 3	zespół młyna
110.	ul. Raciborska 2	dom mieszk.
111.	ul. Raciborska 14	zagroda, 1900-1910
112.	ul. Raciborska 48	dom mieszk., ok. 1900
113.	ul. Raciborska 54	dom mieszk., ok. 1900
114.	ul. Raciborska 55a	dom mieszk. I. 1910-20
115.	ul. Raciborska 58	dom mieszk., I. 1910-20
116.	ul. Raciborska 65	dom mieszk., I. 1910-20
117.	ul. Raciborska 68	zagroda frankońska, ok. 1900
118.	ul. Raciborska 73	budynek mieszk. – usługowy, I. 1900-10
119.	ul. Raciborska 87	dom mieszk., 4 ćw. XIX w.
120.	ul. Raciborska 94	plebania, ok. 1900
121.	ul. Raciborska 128	zagroda frankońska, kon. XIX w.
122.	ul. Raciborska, obok nr 72	kapliczka
123.	ul. Raciborska	krzyż, 1912
124.	ul. Raciborska	krzyż zach., 1912
125.	ul. Raciborska obok nr 62	krzyż, 1905
126.	ul. Raciborska	krzyż obok kościoła, 1894
127.	ul. Raciborska	krzyż, obok kościoła, 1894
128.	ul. Raciborska	krzyż drew., wsch., 1935

Pawłów

129.	ul. Boczna 2	dom mieszkalno-gospodarczy, ok. 1900
130.	ul. Boczna obok nru 2	kapliczka, XIX/XX w.
131.	ul. Gamowska	krzyż, 1898r.fund. E.Jokel, firma Billik z Raciborza
132.	ul. Osiedleńcza 1	dom mieszkalny, lata 30. XX w.
133.	ul. Osiedleńcza 2	dom mieszkalny, lata 30. XX w.
134.	ul. Osiedleńcza 4	dom mieszkalny, lata 30. XX w.
135.	ul. Pietrowicka 3	zespół folwarczny, budynek gospodarczy, kon. XIX w.
136.	ul. Pietrowicka 3	zespół folwarczny, obora, ob. magazyn, kon. XIX w.
137.	ul. Pietrowicka 3	zespół folwarczny, obora, ob. magazyn, kon. XIX w.
138.	ul. Pietrowicka	cmentarz, II poł. XIX w.
139.	ul. Pietrowicka	cmentarz, kaplica cmentarna, kon. XIX w.
140.	ul. Pietrowicka	stacja trafo, ok. 1910-1920
141.	ul. Powstańców Śl. 1	zagroda, pocz. XX w.
142.	ul. Powstańców Śl. 11	dom mieszkalny, lata 20. XX w.
143.	ul. Powstańców Śl. 15	zagroda typu frankońskiego, pocz. XX w.

144. ul. Powstańców Śl. 26 dom mieszkalno – gospodarczy, II poł. XIX w.
 145. ul. Powstańców Śl. 34 zagroda, lata 20. XX w.
 146. ul. Powstańców Śl. 46 pozostałości zagrody frankońskiej, II poł. XIX w.
 147. ul. Powstańców Śl. 47a dom mieszkalno – gospodarczy, pocz. XX w.
 148. ul. Powstańców Śl. obok nru 47a kapliczka, kon. XIX w.
 149. ul. Powstańców Śl. 60 zagroda, lata 20. XX w.
 150. ul. Powstańców Śl. 70 zagroda, II poł. XIX w.
 151. ul. Powstańców Śl. 72a dom mieszkalno – gospodarczy, ok. 1900 r.
 152. ul. Powstańców Śl. 80 mur kościelny, grobowiec rodz.Klapper, ostatnich właścicieli wsi , ok. 1900 r, neoklasycyzm
 153. ul. Powstańców Śl. 80 posesja kościelna, kapliczka w murze, ok. 1910 r.
 154. ul. Powstańców Śl. 80 kościół parafialny pw. Św. Michała Archanioła, 1908 r., neogotyck
 155. ul. Powstańców Śl. 84 zagroda typu frankońskiego, ok. 1910-1920 r.
 156. ul. Powstańców Śl. pomnik poległych, ok. 1945 r.
 157. ul. Powstańców Śl./Polna krzyż, 1889 r., fund. F.Majnusz
 158. ul. Powstańców Śl./Gamowska krzyż, ok. 1890 r., fund. F.Doms
 159. ul. Słoneczna zabudowa fabryki: budynek administracyjny, budynek produkcyjny, budynki gospodarcze, ok. 1910 r.
 160. szosa do Makowa krzyż, 1899 r., fund. J.Walenta, firma braci Billik z Raciborza

Pietrowice Wielkie

161. ul. I Armii 2 Dom mieszkalny, 1920-1930 r., modernizm
 162. ul. I Armii 1 Krzyż, 1913 r., fund. K. Koterba
 163. ul. 1 Maja 4 Budynek usługowo-mieszkalny, 3 ćw. XIX w.
 164. ul. 1 Maja 8 Gospoda J. Neumanna, ob. bud. usługowy, ok. 1910 r.
 165. ul. 1 Maja 17 Dom młodzieżowy, ob. budynek usługowo-mieszkalny, lata 20/30. XX w., modernizm
 166. ul. 1 Maja 28 Dom mieszkalny, lata 1900-1910 r.
 167. ul. 1 Maja 31 Zagroda frankońska, lata 1910-1920 r.
 168. ul. 1 Maja 34 Dom rodziny Muthke, ob. budynek mieszkalno-usługowy, ok. 1920 r.
 169. ul. 1 Maja 45 Zagroda frankońska, ok. 1910 r.
 170. ul. 1 Maja 51 Zagroda frankońska, ok. 1910 r.
 171. ul. 1 Maja 59-59a Zagroda frankońska, ok. 1910 r.
 172. ul. 1 Maja 61a Dom mieszkalny, ok. 1910 r.
 173. ul. 1 Maja 61a Krzyż, ok. 1894 r., fund. rodzina Wieder, firma Kokesz z Raciborza
 174. ul. 1 Maja 75a Pozostałości zagrody frankońskiej, lata 20/30. XX w.
 175. ul. 1 Maja Dworzec kolejowy, budynek dworca, ok. 1910 r.
 176. ul. 1 Maja Posesja kościelna, krzyż, 1891 r., firma Jungblut
 177. ul. 1 Maja/Wyzwolenia Figura św. Jana Nepomucena, ok. poł. XVIII w., barok
 178. droga na Gródczanki Kapliczka, 1 ćw. XX w.
 179. droga na Gródczanki Krzyż drewniany, XIX/XX w., fund. rodzina Gilar
 180. droga na Gródczanki Krzyż kamienny, 1901 r., fund. J. J. Koza
 181. droga na Kietrz Krzyż kamienny, 1901 r., fund. F. J. Dürschlag
 182. droga polna na Pietraszyn Krzyż drewniany, XIX/XX w., fund. rodzina Fabian
 183. ul. Janowska 9 Dom mieszkalny (rodzina Ritzmann, lata 20. XX w.
 184. ul. Janowska, przedłużenie droga na Cyprzanów Krzyż kamienny, 1909 r.
 185. ul. Miarki 17 Dom mieszkalny, 1900-1910 r.,
 186. ul. Mickiewicza 23 Dom mieszkalny, 1920-1930 r. (rodzina Hildebrand)
 187. ul. Mickiewicza Krzyż drewniany, XIX/XX w.

188.	ul. Mickiewicza	Krzyż kamienny, 1882 r., fund. J. A. Gotzmann
189.	ul. Nowa 3	Dom mieszkalny, lata 20. XX w. (rodzina Newerla)
190.	ul. Raciborska obok nr 2	Krzyż drewniany, pierwotny ok. 1850 r., ob. XX w.
192.	ul. Świerczewskiego 6	Dom mieszkalny, ok. 1910 r.
193.	ul. Świerczewskiego A. Kurek z Pietrowic Wlk.	Krzyż kamienny, 1933 r., fund. F. J. Mludek, firma
194.	ul. Świętokrzyska/Bończyka	Krzyż drewniany, przed 1929 r., fund. W. Motyl
195.	ul. Wyzwolenia obok nr 27	Krzyż, 1922 r., fund. A. O. Skerhut
196.	ul. Wyzwolenia 40	Zagroda frankońska, lata 1920-1930 r.
197.	ul. Wyzwolenia 68a	Zagroda, lata 1920-1930 r.
198.	ul. Wyzwolenia/Fabryczna	Krzyż drewniany, przed 1928 r., ob. 1945 r.
199.	ul. Żymierskiego	Krzyż drewniany, XIX/XX w.

Pietrowice Wielkie, Zespół Kościoła Pątniczego Św. Krzyża

200.	droga na Gródczanki	Zespół kościoła pątniczego św. Krzyża, kaplica z cudownym źródłem, 1899 r., majster murarski Seyfried z Krowiarek
201.	droga na Gródczanki	Zespół kościoła pątniczego św. Krzyża, krzyż kamienny, 1900 r. fund. J. R. Pientka, firma Kokes i Jungblut z Raciborza

Samborowice

202.	ul. Długa 6	dom mieszkalny, lata 1910-1920
203.	ul. Długa 12	dom mieszkalny, ok. 1900
204.	ul. Długa 20	Zagroda frankońska, ok. 1910 r.
205.	ul. Długa 25	Zagroda, ok. 1910 r.
206.	ul. Długa 35	Zagroda, ok. 1910 r.
207.	ul. Długa 38	Dom mieszkalny, ok. 1910 r.
208.	ul. Długa 46	Dom mieszkalny, ok. 1910 r.
209.	ul. Długa 54	Budynek mieszkalno-gospodarczy, ok. 1920 r
210.	ul. Długa, obok nr 57	Krzyż kamienny, 1890 r., fund. rodzina Plura
211.	ul. Długa 61	Dom mieszkalny, lata 1910-1920 r.
212.	ul. Długa 65	Dom mieszkalny, ok. 1910r.
213.	ul. Długa 68	Dom mieszkalny, lata 1910-1920r.
214.	ul. Długa 78	Dom mieszkalny, lata 1900-1910 r.
215.	ul. Długa 79	Kaplica św. Jana Nepomucena, 1870 r., neogotycka, fund. J. Krzyżak
216.	ul. Długa 79	Krzyż drewniany przy kaplicy, 1868 L, (ob. 1999 r.), fund. Antoni Śliwka i wieś Samborowice
217.	ul. Opawska 3	Kamienica usługowo-mieszkalna, kon. XIX w.
218.	ul. Opawska 4	Dom mieszkalny, ok. 1910 r.
219.	ul. Opawska 6	Dom mieszkalny, lata 1900-1910 r.
220.	ul. Opawska 11	Krzyż marmurowy, 1869 r., fund. młynarz F. Jahn z żoną .,
221.	ul. Opawska 16	Dom mieszkalny, 2 poł. XIX w.
222.	ul. Opawska 25.	Dom mieszkalny, 1933 r
223.	ul. Opawska 34	Dom mieszkalny, ok. 1910
224.	ul. Opawska 43	Krzyż kamienny, 1884 r., fund. Sobek; firma braci Billi z Raciborza
225.	ul. Opawska 46	Dom mieszkalny, 1920-1930 r.
226.	ul. Opawska 53	Plebania, 1921 L
227.	ul. Opawska 54	Dom mieszkalny, ok. 1910 L
228.	ul. Opawska 56	Kościół parafialny, pw. Św. Rodziny, 1931-1933r, neobarokowy
229.	ul. Opawska 57	dom mieszkalny, lata 1920-1930
230.	ul. Opawska 66	Dom mieszkalny, lata 1910-1920
231.	ul. Polna 14	Zagroda, lata 1910-1920

232.	ul. Polna 17	Dom mieszkalny, ok. 1930r.
233.	ul. Polna 18	Dom mieszkalny, 1933r.
234.	ul. Polna 20	Dom mieszkalny, ok. 1930r.
235.	ul. Szkolna	Szkoła, lata 1930-1940

Żerdziny

236.	ul. Powstańców Śl. 10,	zagroda, ok. 1910-20
237.	ul. Powstańców Śl. 26,	zagroda, ok. 1910-20
238.	ul. Powstańców Śl. 32,	zagroda, ok. 1900-10
239.	ul. Powstańców Śl. 43,	dom mieszk., ok. 1920
240.	ul. Powstańców Śl. 52a,	zagroda frankońska, ok. 1910-20
241.	ul. Powstańców Śl.	Kaplica, 1883
242.	ul. Stawowa 4,	zagroda, ok. 1900
243.	ul. Szkolna 1,	szkoła, l. 1920-30
244.	ul. Szkolna 4,	zagroda, l. 1910-20
245.	szosa Żerdziny – Pietrowice,	krzyż, 1907
246.	ul. Świerczewskiego 14,	dom mieszk., ok. 1910-20
247.	ul. Świerczewskiego 31,	dom mieszk., l. 1920-30
248.	ul. Świerczewskiego 35,	dom mieszk., 1910-20
249.	ul. Świerczewskiego 37,	dom mieszk., 1910-20
250.	ul. Ogrodowa 1,	dom mieszk., 1 poł. XIX w.
251.	ul. Ogrodowa,	kapliczka, 1883 r.
252.	ul. Sikorskiego 5,	dom mieszk., l. 1920-30
253.	ul. Sikorskiego,	krzyż zach. 1 ćw. XX w.
254.	ul. Sikorskiego,	krzyż wsch. 1 ćw. XX w.

6.6. Zabytki o najwyższym znaczeniu dla gminy

Najcenniejszymi zabytkami nieruchomymi na terenie gminy są zabytki wpisane już do Wojewódzkiego Rejestru Zabytków w Katowicach. Zabytkiem, niebędącym własnością gminy, jednakże wyróżniającym ją na tle innych, jest perełka drewnianej architektury sakralnej – Kościółek pw. Św. Krzyża w Pietrowicach Wielkich wraz z całym kompleksem. Kolejnym zabytkiem, będącym własnością właściciela prywatnego, mającym dużą wartość historyczną jest pałac w Krowiarkach. Niestety, żaden z wielu kolejnych właścicieli nie podjął się wysiłku doprowadzenia pałacu do dawnej świetności, pomimo, zachowanych przez tak wiele lat, wielu fragmentów autentycznych zdobień wewnątrz pałacu.

Ogromnym odkryciem okazały się ostatnie wykopaliska, prowadzone na terenie Kornic w latach 2010-2014 w związku z budową fabryki „Eko Okna”, ukazujące nieznane w Polsce meandry historii i zaskakujące formy osadnictwa na tych terenach. Ślady bytności człowieka, datowane od czasów neolitycznych, są prawdziwym skarbem ukrytym w ziemi, a będącym ważnym elementem budowania tożsamości mieszkańców.

7. Ocena stanu dziedzictwa kulturowego gminy. Analiza szans i zagrożeń

Analizując stan krajobrazu kulturowego Gminy Pietrowice Wielkie rozpoznano następujące czynniki determinujące jego dalszy rozwój:

Silne strony

- Obowiązujące Miejscowe Plany Zagospodarowania Przestrzennego terenów Gminy Pietrowice Wielkie
- Lokalizacja na terenie gminy drewnianego zabytkowego kościółka pw. Św. Krzyża
- Lokalizacja na terenie gminy niezwykle licznych stanowisk archeologicznych o dużej wartości historycznej, kilku o zabytkach, będącymi przełomem w dotychczasowej nauce

- Duży zasób zabytków na terenie gminy
- Położenie gminy w obszarze przygranicznym
- Bogactwo kultury i tradycji gminy
- Plenerowe imprezy, tradycyjne obrzędy ,takie jak: Wielkanocna Procesja Konna, Wodzenie Niedźwiedzia, Św. Marcin, Hubertus, Noc Świętojańska, dożynki , jako element promocji na skalę regionalną i budowania więzi lokalnych
- Istnienie lokalnej gazety, jako nośnika treści o dziedzictwie kulturowym gminy
- Poczucie tożsamości regionalnej i zdolność do mobilizacji społecznej
- Aktywność władz samorządowych i silna promocja gminy

Słabe strony

- Słabo rozwinięta baza turystyczna
- Brak ośrodków krzewienia kultury, pozostała jedynie sieć bibliotek publicznych
- Słaba promocja gminy w zakresie spuścizny historycznej, w tym zabytków

Szanse

- Dobre warunki do rozwoju turystyki weekendowej i rekreacji : gmina dysponuje terenami o dużych walorach przyrodniczo-krajobrazowych, posiada wiele zabytków, ma interesujące punkty widokowe.
- Bogactwo kultury i tradycji gminy, położenie gminy w obszarze przygranicznym, dobry stan komunikacji – dobre połączenia wewnątrz gminy, jak i powiązania zewnętrzne.
- Wysoki potencjał kulturalny: dobrze rozwinięta sieć oświatowa, czytelnictwo na dobrym poziomie, dobrze funkcjonujące świetlice w większości sołectw, istnienie lokalnej gazety, dostęp do łączy internetowych
- Członkostwo gminy w LGD „Partnerstwo dla Rozwoju”: możliwość pozyskiwania środków na zachowanie dziedzictwa kulturowego i współpracy w tym zakresie z pozostałymi gminami – członkami LGD
- Możliwość rewaloryzacji zabytków z wykorzystaniem dotacji krajowych i unijnych, szczególnie w nowym okresie programowania

Zagrożenia

- Istniejąca konkurencyjna oferta dla użytkowników rekreacji i turystyki w rejonach sąsiadujących
- Migracja wykształconej młodzieży w poszukiwaniu prac
- Trudny dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania opieki nad zabytkami.

8. Założenia programowe

8.1. Priorytety

W toku analizy, określono trzy priorytety realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie. Są to:

Priorytet I

Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno – gospodarczego gminy.

Priorytet II

Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości lokalnej.

Priorytet III

Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.

8.2. Kierunki działań i zadania

W ramach wymienionych priorytetów wytyczono kierunki działań i na tej podstawie wyodrębniono poszczególne zadania.

Priorytet I Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno – gospodarczego gminy	
Kierunki działań	Zadania
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	- opracowanie długofalowego planu remontów obiektów zabytkowych, stanowiących własność gminy
	- prowadzenie prac remontowo-konserwatorskich przy obiektach zabytkowych, stanowiących własność gminy
	- podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków, będących własnością gminy
	- współdziałanie z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków w zakresie informowania właścicieli obiektów zabytkowych o możliwościach pozyskania środków na ich remonty
	- zabezpieczenie obiektów zabytkowych przed pożarem, zniszczeniem, kradzieżą
	- opracowanie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych, będących własnością gminy
Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne	- Gminna Ewidencja Zabytków - bieżąca jej aktualizacja
	- promocja wartości materialnych oraz wartości niematerialnych, dziedzictwa kulturowego, zwłaszcza zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości,
	- przygotowanie wniosków o wpis do wojewódzkiego Rejestru Zabytków najciekawszych obiektów gminy
	- wprowadzenie dodatkowych oznakowań na drogach gminnych, powiatowych i wojewódzkich, kierujących do obiektów zabytkowych
	- uwzględnienie obiektów zabytkowych przy wyznaczaniu tras turystycznych i ścieżek dydaktycznych
	- współpraca z gminami ościennymi i gminami-członkami LGD w celu utworzenia szlaków, np. zabytków, odsieczy wiedeńskiej, kapliczek i krzyży przydrożnych
	- systematycznie wprowadzana iluminacja najcenniejszych obiektów w gminie
Podejmowanie działań umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami	- wspieranie rozwoju potencjalnych muzeów regionalnych, izb tradycji, skansenów, itp.
	- wspieranie rozwoju gospodarstw agroturystycznych, zwłaszcza nawiązujących formą wypoczynku, rozrywką, kuchnią do miejscowych tradycji

Priorytet II Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości lokalnej	
Kierunki działań	Zadania
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym gminy	- upowszechnienie Gminnej Ewidencji Zabytków w Internecie
	- rozpowszechnianie informacji o zabytkach przy okazji opracowywania folderów promujących gminę
	- informowanie w prasie o imprezach promujących tradycyjne obrzędy –przed wydarzeniem w formie zaproszenia, po wydarzeniu w formie fotorelacji, reportaży
	- opracowanie mapy zabytków gminy
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie	- organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych
	- edukacja w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego – zajęcia dla

kulturowym	dzieci i młodzieży w szkole lub na zajęciach pozaszkolnych
	- wydawanie lub wspieranie publikacji poświęconych problematyce dziedzictwa kulturowego gminy
Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	- opracowanie szlaków turystycznych, np. zabytków, odsieczy wiedeńskiej, kapliczek i krzyży przydrożnych
	- prowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej (tablice informacyjne) obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego gminy

Priorytet III Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego	
Kierunki działań	Zadania
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego	- opracowywanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem obiektów zabytkowych oraz obszarów skazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego gminy
	- konsekwentne egzekwowanie zapisów dotyczących działalności inwestycyjnej na obszarach objętych ochroną, określonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
	- ochrona panoram, przedpoli widokowych wsi, perspektywy zabytkowej zabudowy
Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego gminy	- przygotowanie wniosków o wpis do wojewódzkiego Rejestru Zabytków najciekawszych obiektów gminy
Ochrona układów ruralistycznych na obszarach sołectw	- poprawa ładu przestrzennego wsi oraz zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa poprzez działania: a) ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg, historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych pomiędzy zespołami zabytkowej zabudowy b) wyznaczanie w planach miejscowych nowych terenów pod zabudowę na zasadzie kontynuacji historycznych siedlisk

9. Instrumentarium realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie

Podmiotem formułującym gminny program opieki nad zabytkami jest samorząd gminy.

Realizacja programu odbywać się będzie poprzez zespół działań władz gminy we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków, państwowymi i samorządowymi instytucjami kultury, innymi jednostkami samorządu terytorialnego, kościołami oraz organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami zajmującymi się ochroną zabytków.

Samorząd ma oddziaływać na różne podmioty mające do czynienia z obiektami zabytkowymi, w tym także na mieszkańców głównie zabytkowej przestrzeni gminy Pietrowice Wielkie, tak by wywołać ich pożądane zachowanie prowadzące do realizacji zamierzonych celów.

Zakłada się, że w realizacji gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy wykorzystane zostaną następujące grupy instrumentów: instrumenty prawne, finansowe, koordynacji, społeczne oraz instrumenty kontrolne.

9.1. Instrumenty prawne

- a) dokumenty wydawane przez Śląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wynikające z przepisów ustawowych
- b) uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagadnień ochrony zabytków
- c) wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów z terenu gminy, które powinny być objęte

ochroną prawną

9.2. Instrumenty finansowe

- a) dotacje
- b) subwencje
- c) dofinansowania
- d) programy uwzględniające finansowanie z funduszy Unii Europejskiej
- e) źródła prywatne (środki osób fizycznych, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń, fundacji, kościelnych osób prawnych itp.)

9.3. Instrumenty koordynacji

- a) strategie rozwoju gminy
- b) plany rozwoju lokalnego
- c) programy prac konserwatorskich
- d) programy ochrony środowiska
- e) studia i analizy, koncepcje
- f) plany rewitalizacji
- g) współpraca z Muzeum w Raciborzu, Muzeum Śląska Opolskiego w Opolu, Muzeum Śląskim w Katowicach i wydziałami archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego i Jagiellońskiego w zakresie ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego

9.4. Instrumenty społeczne

- a) edukacja kulturowa
- b) informacja
- c) współpraca
- d) współdziałanie z organizacjami społecznymi

9.5. Instrumenty kontrolne

- a) aktualizacja gminnej ewidencji zabytków,
- b) monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego
- c) monitoring stanu zachowania dziedzictwa kulturowego

10. Zasady oceny realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Pietrowice Wielkie

Zgodnie z art. 87 ust. 5 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Wójt Gminy Pietrowice Wielkie zobowiązany jest do sporządzania co 2 lata sprawozdania z gminnego programu opieki nad zabytkami. Sprawozdanie to przedstawiane jest Radzie Gminy. Po 4 latach program powinien zostać zaktualizowany i ponownie przyjęty przez Radę Gminy.

11. Źródła finansowania Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami

Obowiązek dbania o stan zabytków nakłada na właścicieli i posiadaczy zabytków ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Wsparciem dla zadań z zakresu ochrony zabytków są zewnętrzne źródła dofinansowania udzielane zgodnie z obowiązującą ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego /www.mkidn.gov.pl/ w ramach programu operacyjnego „Dziedzictwo Kulturowe”
- Wojewódzki Konserwator Zabytków przyznaje dotację na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy obiektach wpisanych do rejestru zabytków na podstawie wniosków złożonych przez właścicieli, posiadaczy lub użytkowników zabytków
- Samorząd Województwa – budżet województwa przewiduje środki na pomoc finansową ukierunkowaną na ochronę zabytków i opiekę nad zabytkami. Ponadto istnieją możliwości zdobywania środków finansowych ze źródeł zewnętrznych na zadania inwestycyjne i społeczne do współfinansowania z funduszy krajowych i zagranicznych Unii Europejskiej

- fundacje, stowarzyszenia na rzecz zachowania dziedzictwa historycznego i kulturowego
- sponsorzy prywatni
- instytucje kościelne.